

DEGER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

SAYI: 141

EYLÜL 2025

ADALET

Röportaj

Yılmaz TUNÇ
Adalet Bakanı

Coza ve Tëvkilëvleri
Cenel Müdürlüğü Yayındır

 ctedegerdergisi

 cte.adalet.gov.tr

Melike Hatun Cami
ANKARA

Mevlid Kandili

DEGER

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Enis Yavuz YILDIRIM
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Fatih GÜNGÖR
Genel Müdür Yardımcısı
Yayın Kurulu Başkanı

Alperen ÖZTÜRK

Kurumsal İletişim
Daire Başkanı

Hakan ERDEM

Şube Müdürü

GRAFİK TASARIM & MİZANPAJ

Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı
Kurumsal İmaj Bürosu
Ümit ÇETİNER-Memur
Okan KETEN-Memur
İrem GÖKDEMİR-Memur

YAZARLAR

Abdullah KAYA - Beste ÖNLER - Burcu YEŞİLTOPRAK
Dr. Burçin İŞİM - Celal CEYLAN - Dursun MÜLAZIMOĞLU
Enes Batuhan TANRIVERDİ - Ersin KAYA - Hamdi ÖLMEZOĞLU
İsmail EVCİN - Kamil KIRATLI - Mustafa GÜNAY
Nevriye Sinem TOSUN - Nisa BARAÇ - Nurgül AÇIKGÖZ
Onur KAYA - Özlem YILDIRIM - Reyhan ÖZTÜRK - Samet YURTTAŞ
Serdar TÜRKER - Serhat ASİLKEFELİ
Şirin Ceren GÖMLEKSİZ - Tuba ELİBOL

REDAKTÖRLER

Ayşe GÖKCE - Celal CEYLAN
Murat Ali KIRBIYIK - Umur Tugay YÜCEL

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER - Halil İbrahim GÜNEŞ
Hayri TURHAL - Ömer Faruk ERDOĞAN

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Hacı Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi
No:12/1 Altındağ/ANKARA
Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
e-posta: ctedeger@gmail.com

BASKI

Ankara Açık ÇiK Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz/Ankara
Tel: (0312) 278 76 10
Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA - BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

13.10.2025

Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

EDİTÖRÜN NOTU**Hakan ERDEM**

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değerli Okurlar,

Adalet, toplumsal hayatın temel direğidir. Devletin varlığını, milletin birliğini ve bireyin güvenliğini ayakta tutan en önemli değerlerden biridir. Bu sebeple Eylül sayımızın değerini “adalet” olarak belirlemek değer dergimizin önemli bir sorumluluğudur.

Bu özel sayımızda Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz Tunç ile gerçekleştirdiğimiz röportajda; adalet kavramının toplumdaki karşılığına, yeni adli yıl hakkındaki değerlendirmelerine, görevde yükselme sınavlarının personelimize sağladığı katkılara ve infaz ve koruma memurlarımıza yönelik mesajlarına yer verdik. Bakanımız ayrıca Değer dergisi hakkında kıymetli görüşlerini de bizlerle paylaştı. Bu önemli röportajda bakanlığımızın çalışmaları ve merak ettiğiniz birçok sorunun yanıtı siz değerli okurlarımızla.

Eylül, tarihimizin dönüm noktalarından birine -Sakarya Meydan Muharebesine- ev sahipliği yapmış bir aydır. 22 gün 22 gece süren bu destansı mücadele düşmanın ilerleyişini durdurmakla kalmamış; Türk ordusunun moral ve kararlılığını pekiştirmiş, milletimizin topyekûn ayağa kalktığı bir döneme işaret etmiştir. Zaferin ardından imzalanan Ankara Antlaşması ile TBMM'nin diplomatik tanınırlığı sağlanmış, nihayetinde Sakarya Zaferi, Büyük Taarruz'un yolunu açmıştır. Bu topraklarda atılan her adım bize özgürlüğün bedelini ve ecdadın emanetini hatırlatmaktadır. Değer dergisi yayın kurulu olarak bu kutlu zaferi sizler için sayfalarımıza taşıyoruz.

Bu ay “Dil Bayramı” vesilesiyle dilimizin inceliklerine ve Türkçemizin önemine dikkat çekiyoruz. Dil milletin kimliğidir; düşüncenin, kültürün ve medeniyetin en güçlü taşıyıcısıdır. Türkçemizi korumak ve geliştirmek geleceğe bırakacağımız en kıymetli miraslardan biridir. Yazarlarımızdan Tuba Elibol'un kaleminden çıkan Türkçe ile ilgili önemli detaylar veren bu yazıyı çok beğeneceksiniz.

Maneviyat sayfamızda adaletin toplumsal değerini ve dinimizdeki yerini ele alıyor, adaletin yalnızca hukukla sınırlı kalmadığını; vicdanın, merhametin ve hakkaniyetin de temelini oluşturduğunu vurguluyoruz.

Araştırma sayfamızda ise Burcu Yeşiltoprak'ın kaleminden günümüzün en önemli sorunlarından biri olan gıdada sürdürülebilirlik konusuna odaklandık. Nüfus artışı, kentleşme, iklim değişikliği, doğal afetler, savaşlar ve ekonomik krizler gibi pek çok faktörün gıda güvenliğini tehdit ettiği bir çağda güvenli gıdaya erişimin ancak çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlikle mümkün olduğunu hatırlatıyoruz.

Her sayımızda olduğu gibi bu ay da tarihimizden dersler çıkarırken geleceğe dair sorumluluklarımızı hatırlatmayı, bireyden topluma uzanan değerler zincirinin önemini bir kez daha vurgulamayı görev bildik.

Keyifli okumalar dilerim.

ctedegerdersisi

cte.adalet.gov.tr

İÇİNDE

İletişim-28

Modern Çağın Sessiz
Prangaları

Psikoloji-30

Duygularımızın Mayın Tarlası

Foto Değer-32

Sanat-34

Selçuklu Mimarisi

Kültür ve Gelenekler-42

Gelenekselleşen Bir Lezzet
Aşure

Edebiyat-44

Anadolu Şairi
Ahmet Kutsi Tecer

Spor-46

E-Spor Gerçek Bir Spor mu?
Yoksa Dijital Bir Rekabet mi?

Maneviyat-48

Toplumun Ruhu Adalettir

Başyazı-5

YILMAZ TUNÇ

ADALET BAKANI

RÖPORTAJ-06

ADALET

KANUNLARIN RUHU
KALPLERİN VİCDANIDIR

DEĞER-14

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ AYIN ÖNEMİ-16

DİL BAYRAMI

93 YAŞINDA

ETİMOLOJİ-18

EKİLER

Gezi-36
Yeni Zelanda

Şiir-51
Konar Göçer

Tarihin Arka Sokağı-52
Bir Şehit Sultan
Abdulaziz

Ayın Önemi-54
Bir Şehrin Dirilişi
Bir Milletin Zaferi

Tarihi Cezaevleri-56
1920 Yılı Dersadet (İstanbul) Cinayet
Üsküdar ve Beyoğlu Tevkifhaneleri
Memurin Kadro Cetveli

Kişisel Gelişim-60
Ruhsal Tükeniş Kusursuzluğun Bedeli

Personelimizden Gelenler-61
Vergi Devletin Harcıdır

Canlılar Alemi-62
Kınalı Keklik

Deneme-64
Hasat Mevsimi: Eylül

EĞİTİM ÖĞRETİM
DÖNEMİNE BAŞLARKEN
ÖĞRETENDEN ÖĞRENENE
ADALET RUHU
EĞİTİM-20

ÇOCUK RESİMLERİNİN
ARDINDAKİ MESAJLAR
AİLE-22

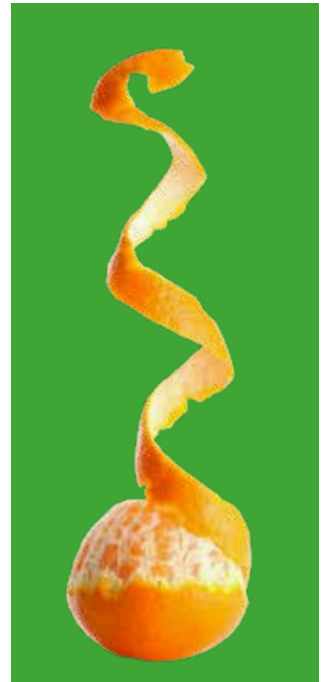

HATIRALAR SİLİNİRKEN
ALZHEİMER GERÇEĞİ

SAĞLIK-24

GIDADA
SÜRDÜREBİLİRLİK
ARAŞTIRMA-26

Yayınlarımızda **YER ALMAK İSTER MİSİN?**

Değer dergisinde yayınlanmak üzere siz **Değerli** personelimizin yazılarını bekliyoruz. Toplumumuza rehberlik eden içerikler üretmek, düşüncelerinizi ve fikirlerinizi geniş kitlelere ulaştırmak için katkıda bulunabilirsiniz.

Siz de yazılarınızla dergimize **Değer** katmak istiyorsanız bize ulaşın.

ctedeger@gmail.com

Merhaba Değerli Okurlar,

Adalet; anlamı, kapsamı ve değeri birkaç cümleyle açıklanamayacak kadar derin ve güçlü bir kavramdır. Hakkında kitaplar yazılsa da adaletin gerçek mahiyetini tam olarak ifade etmek kolay değildir. Zira adalet, insanlığın en yüce ideallerinden en yüksek mefkûrelerinden biridir. Adaleti nasıl tanımlarsak tanımlayalım buraya hangi sözlük anlamını yazar sak yazalım bu kavramın tüm içeriğini açıklamakta yine eksik kalırız.

Adalet, sadece devletlerin gözetmesi gereken bir ilke olmayıp bireylerden başlayarak devlet organizasyonuna kadar toplumun her alanında sahiplenilmesi ve kutsanması gereken bir kavramdır. Türk-İslam medeniyetinde adalet, devlet anlayışının merkezinde yer almıştır. Hz. Muhammed (s.a.v.)'in, "Bir saat adaletle hükmetmek bir sene ibadet etmekten daha hayırlıdır." sözü adaletin dünyevi bir görev olmakla beraber manevi bir sorumluluk getirdiğini de göstermektedir. Adalet aynı zamanda devlet ile vatandaş arasındaki güven köprüsünün en önemli ayağıdır. Adaletle olan inanç devlete olan bağlılığın belirleyici unsurudur.

Değerli Okurlar,

Bugün bizlere düşen görev bu köklü anlayışı çağımıza güçlü bir şekilde taşımaktır. Adaletin olmadığı yerde güven, güvenin olmadığı yerde huzurdan bahsedilemez. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak görevimiz; hükümlü ve tutukluların barındırılmasından cezalarının infazına, eğitim ve iyileştirme faaliyetlerinden topluma yeniden kazandırılmalarına kadar her aşamada adalet ilkesini gözetmek ve yaşatmaktır.

Unutulmamalıdır ki güçlü ve uzun süreli medeniyetler varlıklarını adaletle hükmetmelerine ve yönetilenlerin bu konudaki inançlarına borçludur. Adalet yalnızca kanun maddeleriyle değil vicdan, merhamet ve hakkaniyetle hayat bulur.

"Adalet mülkün temelidir." sözü aileden başlayarak bütün toplumsal yapıyı içine alan bir ilkeyi ifade eder. Adalet duygusunun oluşumunda üzerine oturtulması gereken; kültürel (örf, adet ve gelenekler), inanç ve insani (ilkeler, kişisel değer yargıları) ayaklar vardır. Bir çocuğun ailesinde gördüğü adalet bir gencin okulda hissettiği eşitlik bir çalışanın iş yerinde yaşadığı hakkaniyet geleceğin adil toplumunun tohumlarını atar.

Adaletin toplumsal yaşamda kökleşebilmesi için sadece kurumların değil bireylerin de sorumluluk alması elzemdir. Nitekim adalet günlük hayatta sergilenen küçük davranışlarda, başkalarının hakkına gösterilen saygıda ve toplum yararına yapılan fedakârlıklarda kendini gösterir. Her birimizin vicdanında yeşeren bu değer, toplumun bütün katmanlarına yayıldığında gerçek anlamda güçlü ve sürdürülebilir bir adalet düzeni inşa edilebilir.

Eylül sayımızda ayın değeri olarak işlediğimiz "adalet" aslında bütün değerlerimizin çatısını oluşturmaktadır. Sevgi, saygı, sorumluluk ve güven gibi erdemler ancak adaletin gölgesinde anlam kazanır. Zira adalet; toplumsal barışın, bireysel huzurun ve devlet düzeninin en güçlü teminatıdır.

Bu vesileyle Değer dergimizin kıymetli okurlarına adaletin rehberliğinde şekillenen, güven ve hakkaniyet temelleri üzerinde yükselen yarınlar diliyorum. Adaletin milletimizin tarih boyunca en güçlü dayanaklarından biri olduğu bilinciyle yeni adli yılın bu sağlam temeli daha da kuvvetlendireceğine yürekten inanıyorum. Yeni adli yılın, hukukun üstünlüğü ve hakkaniyet ilkeleri doğrultusunda ülkemize güven ve huzur getirmesini temenni ediyorum.

Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü
Fotoğraf: Ömer Faruk ERDOĞAN

Adaletin Yüzyılında İnsan Odaklı Hizmet:

DEĞER ÜRETEEN BİR TEŞKİLAT

Adalet Bakanı Yılmaz Tunç, Değer dergimizin eylül sayısına özel verdiği röportajda “adalet” değerinin toplumsal barışın temeli olduğuna dikkat çekti. Bakan Tunç, fedakârca görev yapan infaz ve koruma memurlarının önemini vurgularken; Değer dergisi, Değer Çocuk ve Sesleniş gazetesi gibi yayınlarımızın kurumsal hafızayı diri tutan ve değer odaklı yaklaşımıyla örnek teşkil eden yapısını takdir etti. “Her birey doğru fırsatlarla yeniden topluma kazandırılabilir.” diyen Bakan Tunç, adalet hizmetinin sadece mahkeme salonlarında değil hayatın her alanında anlam bulduğunu belirtti.

Yılmaz TUNÇ
Adalet Bakanı

Sayın Bakanım Değer dergimizin eylül sayısında ele aldığımız “Adalet” değeri hakkında düşüncelerinizi alabilir miyiz? Sizce adalet, toplumsal barış ve huzur için nasıl bir anlam taşımaktadır?

Adalet; devletin temeli, toplumun ise huzur kaynağıdır. İnsanların güven içinde yaşaması, haklarının korunması ve geleceğe umutla bakabilmeleri ancak adaletin tam anlamıyla tesis edilmesiyle mümkündür. Çünkü adalet, toplumsal barışın en güçlü dayanağı hukukun üstünlüğüne olan inançtır. Bu inancın canlı tutulması devletimizin varlığını ve milletimizin birliğini daha da güçlendirir.

Bu noktada Değer dergisinin “adalet” temasını ele almasını çok kıymetli buluyorum. Dergimiz güncel gelişmeleri aktaran bir yayın olmasının yanında değerler eğitimi ni merkeze alan, topluma rehberlik eden ve kamu kurumlarımız içerisinde örnek gösterilen ulusal

bir eserdir. Hükümlü ve tutuklularımızın gelişimine de katkı sağlayan Değer dergisi kurumlarımızda görev yapan fedakâr personelimizin kaleminden çıkan yazılarıyla hem kurumsal hafızamızı canlı tutmakta hem de adalet anlayışımızı topluma en doğru şekilde aktarmaktadır.

Sayın Bakanım eylül ayında gerçekleştirilen adli yıl açılışı yargı camiası için yeni bir başlangıç anlamı taşıyor. Bu yılki adli yıl açılışına hangi mesajlarla girdik, bakanlığımızın yeni adli yıldan beklentileri nelerdir?

Güçlü bir hukuk devleti ancak bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemiyle mümkündür. Adalet; devletin temeli, toplumsal huzur ve güvenin teminatı, bireylerin haklarının korunması için vazgeçilmez bir değerdir. Hukukun üstünlüğü milletimizin ortak vicdanıdır. Adalet politikalarımızın temelini ise hukukun üstünlüğü ilkesine bağlılığımız, bağımsız ve tarafsız bir

Ceza infaz kurumlarımızda görev yapan infaz ve koruma memurlarımız zorlu ve dikkat gerektiren şartlar altında büyük bir özveriyle hizmet vermektedir. Bakanlık olarak bizler, onların mesleki yeterliliklerini geliştirmekle beraber ruhsal dayanıklılıklarını artırmayı ve stresle başa çıkma becerilerini güçlendirmeyi de öncelikli sorumluluklarımız arasında görüyoruz.

RÖPORTAJ

Adalet; devletin temeli, toplumun ise huzur kaynağıdır. İnsanların güven içinde yaşaması, haklarının korunması ve geleceğe umutla bakabilmeleri ancak adaletin tam anlamıyla tesis edilmesiyle mümkündür. Çünkü adalet, toplumsal barışın en güçlü dayanağı hukukun üstünlüğüne olan inançtır. Bu inancın canlı tutulması devletimizin varlığını ve milletimizin birliğini daha da güçlendirir.

yargı sistemine olan güçlü inancımız oluşturmaktadır.

Hukukun üstünlüğünü esas alan, gecikmeyen bir adalet sistemi vizyonu bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da adalet hizmetlerimizin etkinliğini ve sunumunun kalitesini artırmak için fiziki ve teknolojik altyapımızı geliştirmeye, insan kaynağımızı güçlendirmeye, mevzuat çalışmalarımızı kesintisiz sürdürmeye, reformlarımızı hayata geçirmeye devam edeceğiz. Yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı konusunda hiçbir tereddüde yer vermeden, insan haklarına ve hukukun evrensel ilkelerine sadakatle bağlı kalacağız.

Demokrasimizi, millî irademizi ve ülkemizin geleceğini hedef alan vesayetçi zihniyetlere ve uzantılarına, 15 Temmuz hain darbe girişiminde olduğu gibi bundan sonra da kesinlikle fırsat vermeyeceğiz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın vizyoner ve güçlü liderliğinde 'Terörsüz Türkiye' sürecini adalet temeli üzerinde başarıya ulaştıracak, gelecek nesillermize daha güvenli daha huzurlu ve daha müreffeh bir Türkiye emanet edeceğiz. "Adaletin Yüzyılı"nda her adımımızı adaletin rehberliğinde atacak, çalışmalarımızı adaletin ışığıyla aydınlatacağız.

Yeni adli yılımızın ülkemize, milletimize ve adalet camiamıza hayırlı olmasını diliyorum. Bu vesileyle

görevlerini ifa ederken şehit olan tüm personelimizi ve 6 Şubat depremlerinde hayatını kaybeden yargı mensuplarımızı rahmetle anıyor; özveriyle görev yapan hâkimlerimize, cumhuriyet savcılarımıza, avukatlarımıza ve adalet teşkilatımızın bütün mensuplarına teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım Adalet Bakanlığı bünyesinde görev yapan personelin kariyer gelişiminde önemli bir aşama olan görevde yükselme sınavları hakkında bilgi verirsiniz? Bu sınavların amacı ve personelimize sağladığı katkılar nelerdir?

Adalet hizmetlerinin etkinliğinin artırılmasında ve vatandaşlarımızın memnuniyetinin üst seviyeye çıkarılmasında en önemli unsur güçlü ve nitelikli insan kaynağıdır. Bakanlık olarak bizler ülkemizin dört bir yanında fedakârca görev yapan çalışma arkadaşlarımızın kariyer hedeflerini desteklemeye ve mesleki gelişimlerini sürekli kılmaya büyük önem veriyoruz. Bu anlayışla liyakat esasına dayalı bir kariyer sistemi oluşturma kararlılığımızı her fırsatta vurguluyor, adalet teşkilatımızı daha güçlü ve daha donanımlı bir yapıya kavuşturmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bu doğrultuda personelimizin mesleki motivasyonunu artırmak ve görevde ilerleme imkânlarını güçlendirmek amacıyla "Adalet Bakanlığı Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Sınavı" için ilanlarımızı

yayımladık. Görevde Yükselme ve Ünvan Değişikliği Sınavı ile personelimizin emeğini, liyakatini ve gayretini ödüllendiriyor, adalet hizmetlerimizin kalitesini daha da yükseltecek güçlü bir kadro yapısını hep birlikte inşa ediyoruz. Bu vesileyle tüm çalışma arkadaşlarıma başarılar diliyorum.

Sayın Bakanım hükümlü ve tutukluların topluma yeniden kazandırılması için yürütülen eğitim, mesleki ve sosyal faaliyetler hakkında neler söylersiniz?

Ceza infaz kurumlarımızda en temel hedefimiz hükümlü ve tutukluların kişisel gelişimlerini desteklemek ve onları yeniden topluma kazandırmaktır. Bunun için eğitimden meslek kurslarına, kültürel etkinliklerden manevi rehberliğe kadar geniş bir yelpazede faaliyet yürütüyoruz. Okuma yazma kurslarından yükseköğretime hatta lisansüstü öğrenim imkânlarına kadar her seviyede eğitim fırsatı veriyoruz. Yabancı dil kursları, sosyal ve kültürel etkinlikler, kütüphane hizmetleri de hükümlülerin iletişim becerilerini geliştirmelerine ve toplumsal değerlere daha güçlü şekilde bağlanmalarına katkı sağlıyor.

Amacımız ceza infaz kurumlarından çıkan her bireyin suçtan uzak durarak yeniden üretken bir hayat kurabilmesidir. Bu doğrultuda açtığımız Adalet Meslekî Eğitim Merkezleri ile hükümlülere meslek kazandırıyor ve tahliye sonrası

onların iş sahibi olmalarını destekliyoruz. İnancımız odur ki eğitim ve meslek odaklı bu yaklaşım ile adalet sistemimizin rehabilite edici yönünü öne çıkararak hem bireyin hem de toplumun geleceğine olumlu katkılar sunacağız. Çünkü biz inanıyoruz ki her insan doğru fırsatlarla yeniden topluma kazandırılabilir ve ülkemizin ortak geleceğine değer katabilir.

Ceza infaz kurumlarının güvenliği ve modernizasyonu konusunda hangi adımlar atılmakta, gelecekte nasıl bir yol haritası öngörülmektedir?

Ceza infaz kurumlarımızda güvenlik en temel önceliklerimizden biridir. Bu kapsamda Bakanlığımız birimleri tarafından standart güvenlik prosedürleri oluşturulmakta ve bu prosedürler değişen koşullara göre sürekli güncellenmektedir. Kişi, kurum ve toplum güvenliğini sağlamak amacıyla ceza infaz kurumlarımız mevzuatın öngördüğü ekipmanlarla donatılmakta aynı zamanda personelimizin bu prosedürleri en profesyonel şekilde uygulayabilmesi için eğitim merkezlerimiz aracılığıyla yetkinlikleri ölçülmekte ve geliştirilmesine önem verilmektedir. Ayrıca tüm uygulamalarımızın mevzuata, ulusal ve uluslararası düzenlemelere ve evrensel insan haklarına uygunluğu yerinde ve uzaktan izleme, rehberlik ve

Güçlü bir hukuk devleti ancak bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemiyle mümkündür. Adalet; devletin temeli, toplumsal huzur ve güvenliğin teminatı, bireylerin haklarının korunması için vazgeçilmez bir değerdir. Hukukun üstünlüğü milletimizin ortak vicdanıdır. Adalet politikalarımızın temelini ise hukukun üstünlüğü ilkesine bağlılığımız, bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemine olan güçlü inancımız oluşturmaktadır.

Bakanlığımızın yayın organları arasında yer alan Değer dergisi, Değer Çocuk eki ve Sesleniş gazetesi kurumlarımızın ve tüm adalet teşkilatımızın yüz akı niteliğindedir. Değer dergisi, değerler eğitimi temelli yaklaşımıyla yalnızca ceza infaz kurumlarımızdaki hükümlü ve tutukluların gelişimine önemli katkılar sunmakla kalmıyor, içeriklerinde işlediği farklı konularla topluma da dokunuyor.

denetim mekanizmalarıyla titizlikle takip edilmektedir.

Geleceğe yönelik vizyonumuzda ise fiziki güvenlik unsurlarının yanı sıra teknolojinin sunduğu imkânlardan en üst düzeyde yararlanmak yer almaktadır. Bu doğrultuda biyometrik kimlik tanıma sistemlerinin yaygınlaştırılmasıyla güvenliği daha da güçlendirmeyi hedefliyoruz. Hâlihazırda bu konuda hayata geçirilen projelerimiz mevcuttur. Amacımız ceza infaz kurumlarımızı hem güvenlik hem de modernizasyon açısından çağın gerekliliklerine uygun, insan haklarına saygılı ve uluslararası standartlarla uyumlu bir yapıya kavuşturmadır.

İnfaz ve koruma memurlarımızın ruhsal dayanıklılıklarının güçlendirilmesi, stres yönetimi ve psikososyal destek anlamında yürütülen çalışmalardan bahsedermisiniz?

Ceza infaz kurumlarımızda görev yapan infaz ve koruma memurlarımız zorlu ve dikkat gerektiren şartlar altında büyük bir özveriyle hizmet vermektedir. Bakanlık olarak bizler, onların mesleki

yeterliliklerini geliştirmekle beraber ruhsal dayanıklılıklarını artırmayı ve stresle başa çıkma becerilerini güçlendirmeyi de öncelikli sorumluluklarımız arasında görüyoruz. Bu kapsamda anayasamız, ulusal mevzuatımız ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler doğrultusunda eğitimler düzenliyoruz, sahada uygulamaya dönük içeriklerle personelimizin kişisel ve mesleki gelişimini destekliyoruz.

Psikolojik destek hizmetlerimiz ise hem personelimize hem de birinci derece yakınlarına sunulmaktadır. Bireysel görüşmeler, grup çalışmaları ve farklı terapi yöntemleriyle yürütülen bu hizmetlerden yararlanmak isteyen personelimiz kurumsal iletişim hattı üzerinden kolayca randevu alabilmekte ve bu süreçler uzmanlarımız tarafından titizlikle takip edilmektedir. Ayrıca “Pozitif Psikoterapi Temelli Psikolojik İlk Yardım” ve “Personel Motivasyon Eğitimi” gibi özel programlarla çalışanlarımızın mesleğin doğasından kaynaklanan zorluklara karşı dirençlerini artırıyor; stres yönetimi, empati, duygusal denge ve sorun çözme becerilerini geliştirmelerine katkı sağlıyoruz.

Bu alandaki çalışmalarımızı yüz yüze, yerinde ve çevrim içi yöntemleri bir araya getiren hibrit bir yapıda sürdürerek tüm personelimizin eğitim ve destek imkânlarına her koşulda erişimini sağlıyoruz. Akademik çalışmalar kapsamında kurumlarla iş birliğimizi sürekli geliştiriyor, kurumsal refahı ve hizmet kalitesini artırmayı hedefliyoruz.

CTE Arama ve Kurtarma Ekibi (CEKUT) özellikle son dönemde yaşanan deprem ve orman yangınları gibi afetlerde gösterdiği çabalarla kamuoyu nezdinde takdir topladı. Bu ekibin yapılanması, çalışma sistemi ve bugüne kadar üstlendiği görevler hakkında bilgi verir misiniz?

Bakanlığımıza bağlı arama ve kurtarma ekiplerimiz Adliye Personeli Arama Kurtarma (AD-KUR) ve CTE Arama ve Kurtarma (CEKUT) hem kurumsal ihtiyaçlara cevap vermek hem de ülkemizde yaşanabilecek doğal afetlere hızlı ve etkin şekilde müdahale etmek amacıyla gönüllülük esasıyla kurulmuştur. Bu önemli arama kurtarma ekiplerimizden CEKUT bugün itibarıyla 79 ilimizde toplam 1746 gönüllü personelimiz ile görev yapmaktadır. Bu kadronun içerisinde 6 orta seviye kentsel arama ve kurtarma ekibinde 479 personel, 14 hafif seviye ekipte 384 personel ve 883 destek personeli bulunmaktadır. Şu ana kadar 2725 personelimiz arama-kurtarma eğitimi alarak olası afetlere karşı daima hazır hâlde beklemektedir. Ekiplerimiz düzenli eğitim ve tatbikatlarla donanımlarını artırmakta, afet anlarında en kısa sürede ve

en etkin biçimde görev alabilecek kabiliyete ulaşmaktadır.

Nitekim 6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli 7,7 ve 7,6 büyüklüğündeki depremler başta olmak üzere 2021'de Antalya ve Muğla'daki orman yangınlarında, 2023 yılında Çanakkale'de ve 2025'te Bilecik, İzmir ve Karabük'te meydana gelen yangınlarda ekiplerimiz büyük bir fedakârlıkla sahada yer almıştır. Yalnızca 6 Şubat depremlerinde 326 personelimiz görev yapmış, 41 vatandaşımızı enkaz altından sağ olarak kurtarmıştır. CEKUT, 2021'den bu yana toplam 16 operasyonda ve 21 tatbikatta aktif görev üstlenmiştir. Bu vesileyle hayatlarını tehlikeye atarak milletimizin canını kurtaran, doğamızı koruyan ve görevlerini büyük bir özveriyle yerine getiren tüm personelimize şükranlarımı sunuyorum. Çünkü biz adalet hizmetini sadece mahkeme salonlarında değil hayatın her alanında insanımıza hizmet olarak gören bir anlayışı temsil ediyoruz.

Sayın Bakanım Adalet Bakanlığımızın yayın organlarından Değer dergisi değerler eğitimi ve toplumsal konulara verdiği önemle öne çıkıyor. Anneleriyle kalan çocuklarımız için hazırlanan Değer Çocuk dergisi ve uzun yıllardır kurumlarımızın sesi olan Sesleniş Gazetesi de geniş bir kitleye ulaşıyor. Bu yayınlarımızın Bakanlığımızın kurumsal hafızasına ve kamuoyuyla iletişimine nasıl katkılar sağladığını düşünüyorsunuz?

Ceza infaz kurumlarımızda en temel hedefimiz hükümlü ve tutukluların kişisel gelişimlerini desteklemek ve onları yeniden topluma kazandırmaktır. Bunun için eğitimden meslek kurslarına, kültürel etkinliklerden manevi rehberliğe kadar geniş bir yelpazede faaliyet yürütüyoruz.

Ceza infaz kurumlarımızda güvenlik en temel önceliklerimizden biridir. Bu kapsamda Bakanlığımız birimleri tarafından standart güvenlik prosedürleri oluşturulmakta ve bu prosedürler değişen koşullara göre sürekli güncellenmektedir.

Bakanlığımızın yayın organları arasında yer alan Değer dergisi, Değer Çocuk eki ve Sesleniş gazetesi kurumlarımızın ve tüm adalet teşkilatımızın yüz akı niteliğindedir. Değer dergisi, değerler eğitimi temelli yaklaşımıyla yalnızca ceza infaz kurumlarımızdaki hükümlü ve tutukluların gelişimine önemli katkılar sunmakla kalmıyor, içeriklerinde işlediği farklı konularla topluma da dokunuyor. En büyük gurur kaynaklarımızdan biri de Değer dergisinin yazar kadrosunun büyük ölçüde kurumlarımızda görev yapan nitelikli ve gayretli personelimizden oluşmasıdır. Bu özelliğiyle dergimiz ulusal ölçekte takip edilen ve örnek gösterilen bir yayın hâline gelmiştir. Özellikle annelerinin yanında kalan çocuklarımız için hazırlanan Değer Çocuk eki geleceğimizin teminatı olan yavrularımıza değer bilincini aktarmada son derece kıymetli bir misyon üstlenmektedir.

Sesleniş gazetesi ise uzun yıllardır kurumsal hafızamızı taşıyan, adalet teşkilatımızın faaliyetlerini kamuoyuyla buluşturan köklü bir yayın olarak yoluna devam etmektedir.

Ülkemizde infaz sistemi alanında yaşanan dönüşümün her aşamasına tanıklık eden gazetemiz bugüne kadar gerçekleştirdiği yayınlarla Bakanlığımızın

sesi olmuştur. Yayınlarımızın ulusal düzeyde ulaştığı geniş kitle kurum içi iletişimimizi güçlendirmekte, adalet anlayışımızı ve vizyonumuzu topluma en doğru şekilde aktarmamıza vesile olmaktadır. Biz Değer dergisinden Değer Çocuk dergisine, Sesleniş gazetesinden tüm yayın organlarımıza kadar her bir çalışmamızı adalet teşkilatımızın hafızasını koruyan, toplumla gönül köprüleri kuran ve insana dokunan bir adalet anlayışını yansıtan çok kıymetli eserler olarak görüyoruz.

Sayın Bakanım son olarak ceza infaz kurumlarında zor şartlarda görev yapan personelimize, yargı camiasına ve okurlarımıza vermek istediğiniz bir mesaj var mı?

Öncelikle şunu ifade etmek isterim ki ceza infaz kurumlarımızda zor ve meşakkatli şartlarda görev yapan tüm personelimiz adalet sistemimizin en büyük güvencesidir. Onların fedakârlığı, sabrı ve göreve olan bağlılıkları sayesinde ceza infaz kurumlarımızda düzen ve güven ortamı sağlanmakta, hükümlü ve tutukluların yeniden topluma kazandırılması yönünde çok önemli adımlar atılmaktadır. Ayrıca bu emek adalet sistemimizin sürekliliği ve sağlıklı işleyişi açısından da paha biçilemez bir öneme sahiptir.

Yargı camiamızın tüm mensupları da hukukun üstünlüğünü ve milletimizin adalet beklentisini karşılamak için büyük bir özveriyle çalışmakta, adaletin her daim tecelli etmesi için yoğun bir çaba göstermektedir. Bakanlık olarak onların mesleki donanımlarını geliştirmek, çalışma koşullarını iyileştirmek ve moral motivasyonlarını en üst seviyede tutmak için kararlılıkla çalışıyoruz. Çünkü biliyoruz ki adaletin gücü onu sahada büyük bir fedakârlık ve sadakatle yaşatan personelimizin emeğiyle daha da yücelmektedir.

Dergimizin kıymetli okurlarına da şunu özellikle belirtmek isterim: Adalet duygusu, toplumumuzun ortak vicdanını ayakta tutan en temel değerdir. Bizler Adalet Bakanlığı olarak adaletin en hızlı en etkin ve en hakkaniyetli şekilde tecelli etmesi için var gücümüzle çalışıyoruz. Bu çalışmalarımızda personelimizin ve ailelerinin yaşam kalitesini yükseltmeyi önceliğimiz kabul ediyoruz. Bu vesileyle ceza infaz kurumu personelimize, yargı camiamıza ve Değer dergisini ilgiyle takip eden tüm kıymetli okurlarımıza en içten selam ve muhabbetlerimi sunuyorum.

Dursun MÜLAZIMOĞLU

Şube Müdürü

Kahramanmaraş Personel Eğitim Merkezi

**KANUNLARIN RUHU
KALPLERİN VİCDANIDIR**

İnsanlık tarihi boyunca medeniyetlerin yükselişinde ve çöküşünde kilit rol oynayan, kalplerde derin yankı uyandıran evrensel bir değer vardır: Adalet. Adalet sadece hukuk metinlerinde yer alan soyut bir kavram değildir. Adalet her bireyin vicdanında hissedilen, toplumsal barışın ve huzurun temelini oluşturan en kutsal duygulardan biridir. O, hak edene hakkını vermek, güçlünün değil haklının yanında durmak ve her durumda eşitliği gözetmektir. Adalet duygusu bir toplumun ruhunu besleyen en

güçlü kaynaktır. Adalet; zayıfların korunmasını, mazlumun sesinin duyulmasını ve her canlının onuruna yaraşır bir yaşam sürmesini temin eder.

Gerçek adalet kişisel duyguların, siyasi çıkarların veya sosyal statünün ötesinde yalnızca hakikatin ve hukukun rehberliğinde tecelli eder. Bir devletin ve toplumun sağlam temeller üzerine oturabilmesi için adaletin her alanda şeffaf, tarafsız ve erişilebilir olması şarttır. Zira adaletin olmadığı yerde güven sarsılır, kaos başlar ve toplumsal doku çözülmeye yüz tutar.

Adaletin tarihteki en parlak örnekleri hiç şüphesiz İslam Halifesi Hz. Ömer'in hayatında somutlaşmıştır.

Onun adaleti sadece sözde kalmamış yaşamının her anına, aldığı her karara sirayet etmiştir. Hz. Ömer, halifeliği döneminde adalet söz konusu olduğunda kendi nefsinin dahi hesaba çekmekten çekinmemiştir. Onun için adalet, makamın ve gücün üzerinde bir değerdir.

Hiz. Ömer'in adalet anlayışını en iyi yansıtan olaylardan biri Mısır Valisi Amr bin Âs'ın oğlunun bir Kıpti'yi haksız yere dövmesiyle yaşanmıştır. Haksızlığa uğrayan Kıpti, Medine'ye gelerek doğrudan Halife Hiz. Ömer'e başvurur. Şikâyet üzerine Hiz. Ömer, valiye ve oğlunu derhâl Medine'ye çağırır. Hiz. Ömer'in huzurunda Kıpti'ye vurduğu kadar kamçı darbesini bu kez vali oğlu alır. Ardından Hiz. Ömer tarihe

ADALET MÜLKÜN TEMELİDİR

geçen şu sözü söyler: “İnsanlar annelerinin karnından hür olarak doğdukları hâlde ne zamandan beri onları köleleştirdiniz?” bu örnek makamı ve mevkisi ne olursa olsun adaletin herkes için eşit uygulanması gerektiğinin en çarpıcı örneğidir.

Bir başka örnekte ise Hz. Ömer’in gömleğinin uzunluğu tartışma konusu olur. Cuma hutbesinde konuşurken cemaatten biri “Sana itaat etmeyiz!” der. Gerekçe olarak herkese bir gömleklik kumaş dağıtılırken Hz. Ömer’in gömleğinin daha uzun olmasını gösterir. Hz. Ömer’in oğlu Abdullah bin Ömer ayağa kalkar ve babasına kendi payını verdiğini böylece babasının gömleğinin uzun olduğunu açıklar. Bu olay bir liderin dahi en basit konuda halkına hesap verebilir olmasının ve adaletin en küçük detayda bile aranmasının ne denli önemli olduğunu gösterir. Hz. Ömer bu tür olaylarla adeta bir adalet anıtı inşa etmiştir.

Adalet sadece ceza infaz kurumlarında, mahkeme salonlarında tecelli eden bir kavram değildir. O, günlük yaşantımızda, iş ilişkilerimizde, komşuluklarımızda hatta kendi iç dünyamızda dahi aramamız gereken bir pusuladır. Adalet bize doğruyu yanlıştan ayırma, empati kurma ve her bireye hak ettiği değeri verme gücünü sağlar.

Sonuç olarak adalet, bir toplumun ayakta kalmasını sağlayan temel direktir. Ayrıca her bireyin huzur içinde yaşamasını temin eden yegâne güvencedir. Hz. Ömer gibi büyük şahsiyetlerin mirası bize adaletin sadece bir ilke değil aynı zamanda yaşanması gereken bir erdem olduğunu hatırlatır. Kalplerimizdeki adalet duygusunu canlı tutarak her adımımızda hukukun ve hakkaniyetin peşinden giderek daha yaşanılır daha adil bir dünya inşa etme sorumluluğu hepimizin omuzlarındadır.

Unutmayalım ki adalet vicdanda başlar; oradan eve, sokağa, kuruma ve topluma yayılır. Bugün şu soruyu kendimize soralım: “Ben kendi yaşamımda adaletli olabiliyor muyum?” çünkü adalet başkalarından beklediğimiz değil önce kendimizde inşa etmemiz gereken en yüce değerlerden biridir.

“Adalet sadece ceza infaz kurumlarında, mahkeme salonlarında tecelli eden bir kavram değildir. O, günlük yaşantımızda, iş ilişkilerimizde, komşuluklarımızda hatta kendi iç dünyamızda dahi aramamız gereken bir pusuladır. Adalet bize doğruyu yanlıştan ayırma, empati kurma ve her bireye hak ettiği değeri verme gücünü sağlar.”

Serhat ASİLKEFELİ
İnfaz ve Koruma Memuru
Ayaş Açık Ceza İnfaz Kurumu

SAKARYA

M E Y D A N M U H A R E B E S İ

Tarih boyunca özgürlüğünden asla taviz vermemiş bir milleti boyunduruk altına alabileceklerini sananlar Sakarya'da bu hayallerinin sonsuza dek boşa olduğunu öğrenmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu yüzyıllar boyunca üç kıtaya hükmetmiş, Avrupa'nın korkuyla andığı bir güç olmuştur. Ancak zamanla çağa ayak uyduramamanın ve ardı ardına yaşanan savaşların sonucunda toprak kayıpları başlamış, 19. yüzyıla gelindiğinde ise artık Avrupa tarafından "Hasta Adam" olarak nitelendirilmiştir. Tüm bunların üstüne bir de I. Dünya Savaşından mağlubiyetle çıkılması, Anadolu'nun işgaline zemin hazırlamıştır. Fakat Türk milleti için bağımsızlık tarih boyunca vazgeçilmez bir şiar olmuştur. Bağımsızlık için şehadet her şeyden üstündür. İşte bu inançla 23 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında gerçekleşen Sakarya Meydan Muharebesi, Kurtuluş Savaşı'nın kaderini belirleyen dönüm noktası olmuştur.

Kurtuluş Savaşı'nın en şiddetli günlerinde Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, ordularına şu tarihi sözlerle seslenmiştir: "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz." şüphesiz bu emir savaşın seyrini değiştirmiştir. Mehmetçik artık geri çekilmeyi değil her şeyiyle hücumu düşünmeye başlamıştır.

Kurtuluş Mücadelesi büyük gayretlerle kazanılmış, imkânsızlıklar içindeki bir milletin neler yapabileceğinin ispatı olmuştur. Savaşın en çetin günlerinde mühimmat yokluğu büyük bir sorun olmuş, askerlerin çoğu cephanesi bitince süngü hücumuna kalkmıştır. Bir er, "Kurşunum yok ama süngüm var, canım var." diyerek cepheye atılmıştır. Cephe gerisinde ise Anadolu kadını kağnılarla mermi ve erzak taşımış ve soğuk gecelerde bile "Yeter ki cephe düşmesin." diyerek mücadele etmekten geri durmamıştır. Sakarya'da savaş 22 gün 22 gece sürmüştür ve bu zaferi dönemin aydınlarından İsmail Habip Sevik, "13 Eylül 1683 günü Viyana'da başlayan çekilme 238 yıl sonra Sakarya'da durdurulmuştur." sözleriyle anlatmıştır. Bu ifade Sakarya'nın yalnızca bir muharebe değil aynı zamanda Türk tarihinin yeniden yükseliş noktası olduğunu ortaya koyar.

Bir subayın hatırasında şu satırlar yer alır: "Gözlerim uykuya kapanmak üzereyken yanımdaki Meh-

metçik cebinden küçük bir Kur'an-ı Kerim çıkardı. 'Komutanım, belki yarın şehit oluruz. Benim tek korkum, bu emaneti düşmana bırakmak.' dedi. O an anladım ki bu savaş yalnızca toprak için değil inanç ve haysiyet için de veriliyordu." bir başka erin günlüğünde ise şu cümleler geçer: "Ayağımda çarık yok, açım ama içim tok. Çünkü biliyorum ki bugün direnmezsem yarın çocuklarımın yüzüne bakamam."

Zaferin ardından dönemin basını da bu büyük olayı coşkuyla duyurmuştu. Anadolu Ajansı, "Milletin makûs talihi Sakarya'da değişti." manşetiyle haberi vermişti. İstanbul basınında zafer, "Türk milletinin yeniden dirilişi" olarak değerlendirilirken Fransız gazeteleri "Türkler Sakarya'da yalnızca bir cepheyi değil bütün bir imparatorluğu ayağa kaldırdılar." ifadeleriyle bu başarıya dikkat çekmişti.

Sakarya'da kazanılan bu destansı zafer düşmanın ilerleyişini durdurmuş, Türk ordusunun moral ve kararlılığını perçinlemiştir. Artık yalnızca asker değil millet de ayağa kalkmıştır. Zaferin ardından Fransa, Ankara Antlaşmasıyla TBMM'yi tanımış böylece Kurtuluş Savaşı yalnızca cephede değil diplomasi masasında da güç kazanmıştır. Nihayetinde Sakarya Zaferi, Büyük Taarruz'un yolunu açmış ve Türk milletinin özgürlük destanında altın harflerle yazılmıştır. Bu zaferle birlikte düşman denize dökülmüş ve ecdad yadigarı vatan toprakları düşman postallarından sonsuza kadar kurtarılmıştır.

Tuba ELİBOL

Öğretmen

Küçükçekmece Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

DİL BAYRAMI 93 YAŞINDA

“Millî his ile dil arasındaki bağ çok kuvvetlidir. Dilin millî ve zengin olması, millî hissin inkişafında başlıca müessirdir.

Türk dili, dillerin en zenginlerindendir. Yeter ki bu dil şuurla işlensin.

Ülkesini, yüksek istiklalini korumasını bilen Türk milleti dilini de yabancı diller boyunduruğundan kurtarmalıdır.

Mustafa Kemal Atatürk

1930

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkçenin sadeleştirilmesi, ulusal kimliğin temel taşı olarak geliştirilmesi kültürel bağımsızlığın en kıymetli hedeflerinden biri olarak belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda Atatürk'ün öncülüğünde 12 Temmuz 1932 tarihinde Türk Dili Tetkik Cemiyeti kurulmuş ve Türkçenin bilimsel yöntemlerle incelenmesi, geliştirilmesi ve yüceltilmesi amacıyla kapsamlı kurumsal bir yapı oluşturulması için adım atılmıştır.

Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin Kuruluş Amacı

Cemiyetin kurucuları dönemin hem milletvekili hem de önde gelen edebiyatçılarından olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Sâmih Rifat, Celâl Sahir Erozan ve Ruşen Eşref Ünaydındır. Atatürk'ün dil idealinden hareketle bilimsel bir akım olarak kurulan Türk Dili Tetkik Cemiyeti'nin ilk başkanlığını ise Sâmih Rifat yürütmüştür. Cemiyetin kuruluş amacı şu ifadeyle tüzükte yerini almıştır:

“Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini meydana çıkarmak, onu yeryüzü dilleri arasında değerine yaraşır yüksekliğe erdirmek.”

Cemiyet; Türk dilinin menşelerini (köken veya kaynak) araştırmak, halk ağzından kelime toplamak, derleme faaliyetlerini yürütmek, tarihi metinleri incelemek ve elde edilenleri neşretmekle görevlendirilmiştir. Atatürk'ün sağlığında yürütülen bu faaliyetler arasında Gök-türk Yazıtları, Divânı Lügâti't-Türk, Kutadgu Bilig gibi temel eserlerin yayımlanması da yer almaktadır. Cemiyet, çalışmalarıyla ‘Tarama Sözlüğü’ ve ‘Derleme Sözlüğü’ gibi devasa sözlük girişimleri başlatmış böylece yapılan çalışmalarla dilin köklerine ulaşmak için bilimsel temel oluşturmuştur.

1. Türk Dili Kurultayı ve Dil Bayramı'nın İlanı

26 Eylül-5 Ekim 1932 tarihleri arasında İstanbul Dolmabahçe

“1934 yılında cemiyetin adı Türk Dili Araştırma Kurumu, 1936 yılında ise düzenlenen 3. Türk Dil Kurultayı ile birlikte Türk Dil Kurumu (TDK) olarak değiştirilmiş bu tarihten itibaren 26 Eylül tarihi kurumun ‘Bayram Günleri’ başlığı ile tüzükle güvence altına alınmıştır.

Saray'ında toplanan 1. Türk Dili Kurultayı, Türkçenin tarihsel ve yapısal olarak ele alındığı ilk büyük bilimsel toplantıdır. Gerçekleştirilen kurultayda 26 Eylül tarihinin Dil Bayramı olarak kutlanması teklifi kabul edilmiştir. Türkçenin özgünleşme ve millileşme sürecinin bir ilanı olan 'Dil Bayramı' 1934 yılından itibaren resmi kutlama takvimine dâhil edilmiştir. Ankara ve İstanbul başta olmak üzere birçok ilde törenler, konferanslar, şiir dinletileri ve radyo yayınlarıyla yaygınlaştırılarak kutlanmıştır. Ankara'da yayımlanan Ulus gazetesi 26 Eylül 1935 baskısında; 'Dil Bayramını Bugün Kutluyoruz' başlığı ile manşet atarak dil bayramının nasıl kutlanacağı ve tüm yurttaki halkevlerinde törenlerin yapılacağını duyurmuştur.

Türk Dil Kurumu'nun Kurumsal Gelişimi

1934 yılında cemiyetin adı Türk Dili Araştırma Kurumu, 1936 yılında ise düzenlenen 3. Türk Dil Kurultayı ile birlikte Türk Dil Kurumu (TDK) olarak değiştirilmiş bu tarihten itibaren 26 Eylül tarihi kurumun 'Bayram Günleri' başlığı ile tüzükle güvence altına alınmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk, Türk Dil Kurumuna millî şuurdan hareketle verdiği değeri mali ve hukuki düzeyde de göstermiştir. Atatürk, vasiyetnamesiyle tüm mal varlığını Türk Dil Kurumuna ve Türk Tarih Kurumuna bağışlamış her iki kurumun sürekliliğini miras hukukuyla koruma altına almıştır.

1982 Anayasasının 134. maddesi ile Türk Dil Kurumu anayasal bir statü kazanmış ve 'Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu' çatısı ile güvence altına alınmıştır. Türk Dil Kurumu (TDK) günümüzde de akademik araştırma, terim üretimi, yayın faaliyetleri ve sözlük çalışmalarıyla Türkçenin gelişimine katkı sunmaya devam etmektedir. Türk Dili dergisi, Türk Dünyası Dil ve Edebiyat dergisi, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten gibi süreli

yayınlar kurumun yayımladığı yayınlar arasında yer almaktadır. Ayrıca Türkçenin eğitimine yönelik sözlükler, işaret dili çalışmaları, ağız atlasları ve etimoloji sözlükleriyle hem akademik hem de kamu hizmeti çalışmalarını sürdürmektedir.

Cumhuriyetin Dil Üzerinden Kurduğu Gelecek

Atatürk'ün öncülüğünde başlatılan dil devrimi ve bundan hareketle kurumsallaşan dil politikaları dönemsel reform olarak kalmamış, ilerleyen yıllarda birçok edebiyatçı ve dil bilimci tarafından benimsenerek sürdürülmüştür. Çalışmalarıyla toplumsal ve entelektüel düzeyde katkı sunan fikir adamlarından Cemil Meriç 1974 yılında yayımlanan 'Bu Ülke' adlı deneme kitabında; "Kâmus (sözlük) bir milletin hafızası yani kendisi heyecanı, hassasiyetiyle, şuuruyla. Kâmusu uzanan el namusa uzanmıştır. Her mukaddesi yıkan Fransız İhtilali tek mukaddese saygı göstermiştir:

Kâmusu." diyerek dil üzerinden verilen fikrî ve kültürel mücadeleyi destekleyerek cumhuriyetin kurucu ideallerini geleceğe taşıyan bir bilince vurgu yapmıştır.

Bu yıl 93. yıl dönümü kutlanan 26 Eylül Dil Bayramı, cumhuriyetin dil üzerinden temelleştirdiği düşünce dünyasını ve toplumsal kimliği yeniden hatırlatan bir ilke ve sorumluluktur. Bu sorumluluk Atatürk'ün şu veciz ifadesiyle daima hatırdaki tutulmalıdır; *"Millî bilincin, ayakta kalabilmesi ve uyanık bulunması için dil ve tarih uğrunda çalışmaya mecburuz."*

Şiiriyle, şiârıyla, şuuruyla dil bayramının 93. yıl dönümü kutlu olsun.

Kaynaklar

1. Kendirci, M. (2023). Cumhuriyet'in Yüzyılı ve 26 Eylül Türk Dil Bayramı. Mülkiye Dergisi, 47 (5), 175-210
2. Türk Dil Kurumu. (t.y.). Kurumsal tarihçe. <https://tdk.gov.tr/kategori/tdk/kurumsal>

Şirin Ceren GÖMLEKSİZ

Uzman Öğretmen

Eskipazar Açık Ceza İnfaz Kurumu

Eğitim Öğretim Dönemine Başlarken Öğretenden Öğrenene Adalet Ruhu

Okulumuza ilk adım attığımızda yaşadığımız duygu yoğunluğunu yıllar geçse bile hâlâ hatırlarız.

Konfor alanımızın dışında tanımadığımız insanlarla çevrili bir ortam. Nasıl da çarpmıştı kalbimiz. İlk sraya girdiğimizde büyük sınıfları gözlemlemiş ve kuralları kavramaya başlamıştık. İşte o anda okul bahçesinden sınıfımıza kadar yalnızca bedenimiz değil minicik kalbimiz de eşlik etmişti duygularımıza. Bizler sıramıza oturduğumuzda öğreneceklerimizin yanı sıra hissedeceklerimizin ve karakterimize etki edecek beceriler geliştirmemizin de ilk adımını attık.

Literatür taramalarında özellikle eğitim ala-

nında yapılan yüksek lisans tezleri araştırıldığında karşımıza çıkan çarpıcı bir bilgi de bazı değerlerin erken çocukluk döneminde kazanıldığıdır. Gelişimsel açıdan somut işlemler dönemiyle soyut işlem dönemi arasında öğrenen açısından derin farklar vardır. Yapılan araştırmalar, çocukların adalet duygusunun ilkökul yıllarında gelişmeye başladığını ortaya koymaktadır. Bu dönemde çocuklar öğretmenin, anne-babanın, karşısındaki kişilerin adil olup olmadığını sezgisel olarak anlarlar. Çevresiyle yaşadıkları ufak anlaşmazlıklar bile onların adalet duygusunu geliştirir veya engeller. Bu nedenle ilkökul dönemlerinde verilen her karar çocukta ya güven duygusunu geliştirir ya da kırgınlıklar yaratır. Adalet, küçük yaşta öğrenildiğinde yalnızca bir değer bir erdem değil bir yaşam biçimi hâline gelebilir.

Eğitimsel Alanda Adalet Algısı ve Eğitimi

Öğrenme alanının ısı, ışık, alan gibi fiziksel özellikleri öğrenmemizi etkiler ve en ergonomik şekliyle tasarlanıp sınıf ve okul olarak bize sunulur. Peki, duygusal çerçevede ne gibi hazırlıklar yapılmalıdır? Her öğretmen sraya girdiğinde heyecanla bekleyen öğrencilerinin yüreği ile heyecanlanacaktır. Öğretmenin öğrenme sürecinde kullandığı yöntem, teknik, seçtiği kelimeler ve eğitsel oyunlar çocukları sınıf ortamından dış dünyaya adım adım hazırlayan aşamalardır. Öğretmenin adalet algısı ve adalet değerini nasıl

kazandırdığı önemli bir ayrıntıdır. Çocuk çoğunlukla söyleneni değil gördüğünü öğrenme yatkınlığına sahiptir. Gören ve yaşayan çocuk öğrenir, gelişir, bilinçlenir ve şekillenir. Bu nedenle eğitim ortamlarında adalet yalnızca bir değer değil temel bir ihtiyaçtır.

Literatür incelendiğinde öğretmenlerin kendilerini adaletli olarak değerlendirdikleri bununla birlikte öğrencilerinin bu algıyı paylaşmadığı birçok çalışma mevcuttur. Bu da bizi adaletin sadece beyanla değil tutum, davranış, tutarlılık gibi davranışa dönük çıktılarla hissedildiğini kanıtlamaktadır. Bir öğretmenin yüksek not alan öğrenenle kurduğu ilişkiden ziyade az konuşan, zorlanan bir öğrenenle kurduğu ilişkiyle adalet değerini nasıl yansıttığını görebiliriz. Adaletli olan güçlüye değil haklıya yönelir. Öğrenenin adalet algısı, öğretmenin sınıfta sessizce verdiği kararlarla şekillenir.

Metaforlarla İçsel Dünyadan Gelen Tanımlamalar

Bazen anlatmak istediğimizi kelimelere dökmekte zorlanabiliriz. Bu nedenle içsel düşünceleri somutlaştırmak için kullanılan bir yöntemdir metafor yöntemi. Literatürde de okullarda öğrenci, öğretmen ve yönetici bağlamlarında yapılan araştırmalarda metafor kullanarak yanıtlar alınmaktadır. Örneğin, Afyonkarahisar'da lise öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrenciler adaleti metaforlarla tanımlamışlardır. "Adalet nedir, adaleti neye benzetirdiniz?" gibi sorulara öğrenciler; "Bozulduğunda bile kendini onaran bir saat.", "Herkes eşit bakan bir göz.", "Öğretmenin susan bir çocuğa söz hakkı vermesi." gibi cümlelerle

cevap vermişlerdir. Bu benzetmeler araştırmacıya yaratıcılık kadar yaşanmışlık da katar. Gençlerin iç dünyasında adalet, bir eşya gibi değil bir duygunun şekli gibidir. Bu ve benzeri metaforlar bize gösterir ki öğrenciler adaleti hissederek öğrenir.

Okul Yöneticisinin Sosyal Adalet Liderliği

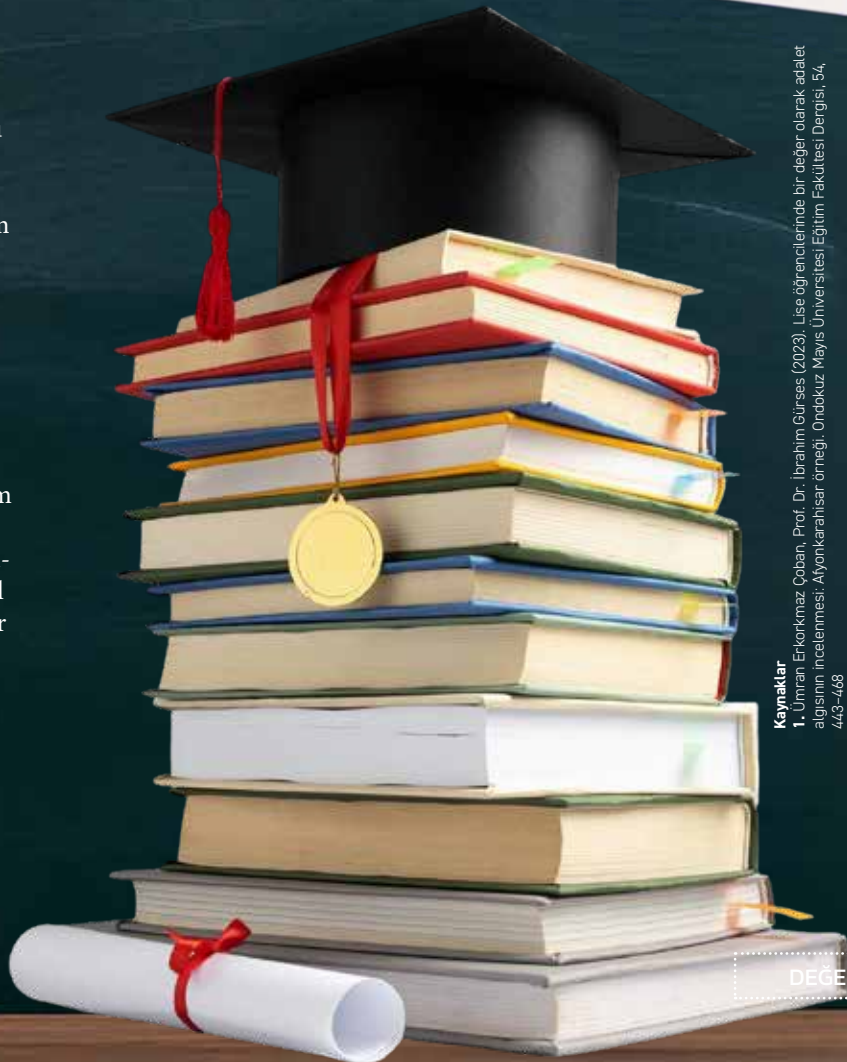
Eğitim alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin önemli bir çoğunluğu okul yöneticilerinin tutum ve değerlerinin öğrenme atmosferine etkilerini incelemektedir. Buna bir örnek vermek istersek Hacettepe Üniversitesinde yapılan bir doktora tezini inceleyebiliriz. Sosyal adalet liderliği kavramının ele alındığı doktora tezinde okul müdürünün adil tutumunun öğrencilerin okula aidiyetini, yaşam kalitesini ve güven duygusunu doğrudan etkilediği ortaya konulmuştur. Birçok araştırmanın sonucunda olduğu gibi bu araştırmanın sonucunda da sosyal adalet liderliği sergileyen müdürlerin bulunduğu okullarda öğrencilerin adalet algısının ve mutluluğunun daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buradan çıkartmamız gereken bir sonuç da adaletin yalnızca derslerde değil okulun tüm atmosferinde hissedilen bir değer olmasıdır.

Gelecek Çocuklarımızla Şekillenecek

Adil bir sınıfta çocuk sadece derslerini çalışmaz güven duygusunu, başarı hissini, değerini yaşar. Eğitim ortamlarının adaletin yaşandığı ortamlar olması durumunda öğrenciler geleceğe yalnızca bilgiyle değil erdemle hazırlanır. Tüm değerlerler gibi adalet değeri de sözlerde değil kalplerde başladığında güçlüdür.

Şimdi kendinize ve çocuklarınıza sorunuz: Sizce adalet nedir?

“Literatür incelendiğinde öğretmenlerin kendilerini adaletli olarak değerlendirdikleri bununla birlikte öğrencilerinin bu algıyı paylaşmadığı birçok çalışma mevcuttur. Bu da bizi adaletin sadece beyanla değil tutum, davranış, tutarlılık gibi davranışa dönük çıktılarla hissedildiğini kanıtlamaktadır. Bir öğretmenin yüksek not alan öğrencenle kurduğu ilişkiden ziyade az konuşan, zorlanan bir öğrencenle kurduğu ilişkiyle adalet değerini nasıl yansıttığını görebiliriz.

Kaynaklar

1. Umran Erkorkmaz Çoban, Prof. Dr. İbrahim Gürses (2023). Lise öğrencilerinde bir değer olarak adalet algısının incelenmesi: Afyonkarahisar örneği. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 54, 443-448
2. Safiye Çiğdem Gören (2019). Sosyal adalet liderliği, okul yaşam kalitesi ve okula aidiyet duygusu ilişkisi (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi
3. Fatma Özgülec (2001). 7-11 yaşlarındaki çocukların ahlaki yargıların gelişimi (Yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi
4. Duygu Şarmusak. İlköğretim öğrencilerinin empatik eğilimleri ve algıladıkları öğretmen tutumlarının öğrencilerin ahlaki değer yargılarına etkisi (Yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi

Onur KAYA

Psikolog

Marmara 1 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Çocuk Resimlerinin Ardındaki Mesajlar

Çocuk resminde uzmanlaşan bilim insanları çocuğun gördüğünü mü yoksa bildiğini mi çizdiği konusunda araştırmalar yapmıştır. Yapılan araştırmalara göre çocukların bildiğini çizdiği görüşünde karar kılınmıştır. Karalamalardan başlayarak simgesel çizgilere doğru gelişen çocuk resimleri; görme, algılama, depolama, hatırlama ve çağırışım gibi bir dizi eylemden sonra meydana gelmektedir. Çocuk büyüdükçe bildiklerine gördüklerini, gördüklerine de bildiklerini ekleyerek resim sanatında ustalaşır. Karşılaştıklarından çıkardığı

anlamlar zenginleşir ve yaşadığı her olay çizimlerine yansımaya başlar. Böylelikle çocuk görsel dünyaya dair birçok niteliği de kavramaktadır. Küçük çocukların resimlerinde görülenler soyutlama değildir onların dünyayı algılayış biçimlerine dair genellemelerdir.

Çocuk Resimlerine Gelişimsel Yaklaşımlar

Çocuk resimleri üzerine gelişimsel yaklaşımlar da olmuştur. Bu yönde ilk araştırmalar Freud ve Jung öncülüğünde yapılmıştır. Çocuk resmi üzerine ilk çalışmalar zekâ testle-

rinde kaynak olarak kullanılmıştır. Buna istinaden “Bir İnsan Çiz” testi geliştirilmiştir. Ayrıntıların sayısına, vücut parçaları arasındaki oranlarına ve çizgilerin akıcılığına odaklanılmıştır. Buna ekleme yapan Piaget bilişsel gelişim evrelerini genişletir. Piaget bir resim kuramı sunmamıştır ancak ona göre çocuklukta zekânın gelişimi büyük ölçüde biyolojik olgunluğa ve çocuğun yaşına bağlı olarak bazı evrelerden geçmektedir. Piaget, resim yapmanın çocuk için imgesel bir oyun olduğunu vurgulamıştır. Çocuk duygusal dünyasını imgelerle dışa vurmaktadır.

Çocuğun uyum sağlaması gereken toplumsal ve nesnel gerçekler dünyası ile ilgili beklentileri, çelişkileri, tedirginlikleri vardır. Bunları dil ile ifade edemeyen çocuk iç dünyasını çizimlerle açığa çıkarmaktadır. Bu sebeple resim sanatı nesnel gerçekleri benimseme ile egonun dışı vurumunun bileşkesinden başka bir şey değildir.

Çocuk Resimlerinde Simgeler

Çocukların resimlerinde kullandıkları simgeler onların beş duyu organı ile edindikleri işaretlerdir. Bu simgelerin oluşumunda en mühim faktörlerden biri de görsel uyarıcılardır. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle beraber çocuğun maruz kaldığı görsel uyaranlar da artmaktadır. Ayrıca çocuğun resminde temel unsur olarak içinde bulunduğu toplumun öğeleri de mevcuttur. Örnek verecek olursak Karadeniz'de bir düğün resmi çizen çocuk, zeybek oynayanları değil de kemençe çalanları çizmeyi tercih edecektir.

Çocukta Algı Kavramı

Algı, göz önündeki nesnelerin beş duyu organı tarafından alınan izlenim işlemidir. Bu sebeple sanatsal etkinliğin en mühim noktalarından biridir. Üç-dört yaşlarına gelen bir çocuk, küçüklük ve büyüklük algısına varabilir. Beş-altı yaşlarına geldiğinde çocuğun ebeveynini büyük çizip kendisini küçük çizdiği

fark edilmektedir. Ancak başka nesneler resme dâhil edildiğinde durum değişebilir. Kendisini küçük çizip anne babasını büyük çizen çocuk çiçek ya da bir evcil hayvanı hepsinden büyük çizebilmektedir.

Çocukta Mekân Kavramı – Görsel ve Dokunsal Algı

Çocuklarda beş yaşlarına geldiklerinde mekân kavramı oluşmaya başlamaktadır. Nesnelerin altı, düzleme paralel çizilerek boya kullanılarak oluşturulur. Görsel ve dokunsal olarak iki yol ile açıklama yapılmaktadır. Görsel tipteki çocuk, yaşantısını görme duyusuyla algıladıkları şeklinde sınırlandırıp eskiz tarzı çizmektedir. Dokunsal tipteki çocuk ise öznel yaşantılarını görsel biçimlere dönüştürmez. Yüzeylerin doku ve görüntüsü önem kazanmaktadır. Belli beden parçalarının abartıldığı gözlenir. Yaşantının en mühim noktalarına dikkat edebilmek bakımından bu abartmalar mühimdir. Öznel tutum sergileyen bir çocuğa yaşantıları birleştirmek öğretilmelidir. Görsel tutum sergileyen çocuğa ise öznel duygularını eğilimleriyle birleştirmesi öğretilmelidir. Ancak çocuk aynı tutumda davranmaya devam ediyorsa ısrarcı olmamak gerekir. Böyle davranırsa çocuğun yaratıcılığı engellenebilir. Çocuk kendi temayüllerine uymalıdır.

Çocukluktan Gençliğe Çizgisel Gelişim Evreleri

İlk çizgi, ilk ağlama gibidir. Amaçsızca karalamalardan zevk almaktadır çocuk. Bu amaçsızca karalamalar giderek el kol koordinasyonunun gelişmesiyle değişiklik göstermektedir. Kreş çağındaki çocuğa resim için bilgilendirme yapılmamalıdır. Bu dönemde sadece resim çizmesi için çocuğa cesaret vererek gerekli ortam hazırlanmalıdır. Onların meydana getirdiği resimleri eleştirip onlara ne yapmaları gerektiği söylenmemelidir.

Çocuklar ilkökul çağına geldiklerinde artık gerçeği yansıtmak isterler. Bunu gerçekleştiremediklerinde ise karamsarlığa düşerler. Artık beğenilme endişesi taşırırlar ve buna istinaden detaylara takılırlar. Üstelik bu dönemde sorgulayıp düşünerek resim yaparlar. Dokuz-on yaşlarına gelindiğinde artık daha cinsiyetçi resimler yapılmaya başlanır. Örneğin, prens-prenses, bebek-silah tarzı resimler tercih edilmektedir. Perspektif problemini tam çözemeseler dahi renk karışımları ve hareket hissedilmektedir.

Ergenlik çağında çocuk kimlik arayışını da resme yansıtmaktadır. Resimsel sorunlar öğrenilerek çözülmektedir. Bu sayede soyutlama ve çok yönlü görüş kazanılmaktadır.

Kaynak

1. Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). Sanat Eğitimi ve Öğretimi. Ankara: Pegem Yayıncılık. S. 1-403

Reyhan ÖZTÜRK

Sağlık Memuru

Ceza ve Tevkifler Genel Müdürlüğü Sağlık Daire Başkanlığı

HATIRALAR SILINIRKEN Alzheimer Gerçeği

Alzheimer hastalığı, yaşlılıkla birlikte ortaya çıkan başta unutkanlık olmak üzere çeşitli zihinsel ve davranışsal bozukluklara yol açan ilerleyici bir beyin hastalığıdır. Bunama ya da demans olarak da bilinen alzheimer, günlük yaşamın olağan şekilde sürdürülmesini engelleyen, ilerleyici ve kronik bir rahatsızlıktır.

Günümüzde dünyada en hızlı artan yaş grubunu 65 yaş ve üzeri bireyler oluşturmaktadır. Alzheimer hastalığının görülme sıklığı yaşla birlikte artmaktadır. Türkiye’de yaklaşık 300 bin alzheimer hastasının olduğu tahmin edilmektedir. Genç nüfusun giderek yaşlandığı bir ülke olarak Türkiye’de, önümüzdeki 30-40 yıl içinde Alzheimer hastalığının önemli bir sağlık sorunu hâline geleceği öngörülmektedir.

2022 yılı Türkiye Sağlık Araştırması Raporu’na göre ülkemizde 65 yaş üzerindeki bireylerde alzheimer hastalığı görülme oranı %5,5’tir. Bu durum dünyada olduğu gibi ülkemizde de alzheimer ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi gerektiğini göstermektedir. 21 Eylül günü, hem Türkiye’de hem de dünyada “Dünya Alzheimer Günü” olarak kabul edilmiş olup bugün kapsamında hastalığa ve etkilerine dikkat çekmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Alzheimer hastalığının nedeni henüz tam olarak belirlenememiş olsa da beyin hücrelerinin beklenenden daha erken ölmesi

sonucunda hastalığın ortaya çıktığı düşünülmektedir. Hastalığın en belirgin özelliği unutkanlıktır. Başlangıçta hafif unutkanlıklar görülür. Örneğin; kişi randevularını, ocakta bıraktığı yemeği, marketten alacaklarını unutmaya başlayabilir. Eskiden alışveriş listesi yapmayan biri artık liste tutmaya başlayabilir ya da çeşitli notlar almaya ihtiyaç duyabilir. Zamanla unutkanlık artar ve kişi yeni olayları hiç hatırlamaya başlar. 5 dakika önce sorduğu bir soruyu tekrar tekrar sorabilir, torunlarının isimlerini unutabilir, koyduğu eşyaların yerini hatırlayamaz. Buna karşın geçmişini özellikle gençlik yıllarını ve 30-40 yaş dönemini şaşırtıcı bir ayrıntıyla anlatabilir. Hasta yakınları sıklıkla “Ne unutkanlığı 40 yıl öncesini cin gibi hatırlıyor.” diyerek yanlış bir değerlendirmede bulunabilir ancak önemli olan yakın zamana ait bilgi-

lerin unutulmasıdır. Eğer unutkanlığı olan bir yaşlı iyi bildiği yolları bulamıyor, daha önce sıkça gittiği yerlere artık gidemiyor, evin yolunu karıştırıyor ya da eve geç geliyorsa bu durum alzheimer hastalığına işaret ediyor olabilir.

Alzheimer Yakınımıza Nasıl Yaklaşmalıyız?

Konuşarak iletişim zamanla zorlaşabilir ancak bir gülümseme, omuza hafif bir dokunuş veya sarılma hastaya duyulan sevgiyi göstermek için yeterli olabilir. Tekrarlanan sorular yorucu olabilir fakat bunların hastalığın bir parçası olduğunu unutmamak gerekir. Hasta ne demek istediğini anlatabiliyorsa kullandığı yanlış kelimeleri düzeltmeye çalışmamalıyız. Bu tür düzeltmeler hastanın kendini huzursuz, mahcup ya da rahatsız hissetmesine neden olabilir.

Konuşma yetisinin azalması; gerginlik, karmaşa ve zaman zaman öfke gibi iletişim zorluklarına yol açabilir. Unutulmamalıdır ki her birey farklıdır ve her aşamada en uygun iletişim yöntemini bulmak için farklı yollar denenmelidir.

Alzheimer ile Yaşam

Unutkanlık belirtilerinin sevdiklerimizi nasıl etkilediğine tanık oldukça olası tehlikelere karşı endişe duymamız doğaldır. Alzheimer hastasıyla birlikte yaşıyorsak dikkat etmemiz gereken bazı önemli noktalar şunlardır:

• Mutfak aletleri ve temizlik ürünleri gibi tehlikeli eşyaları kilit altında tutmak.

• Kapı ve pencereleri kilitlemek ancak acil bir durumda kolayca açılabilirdiklerinden emin olmak.

• Odaların ve hollerin iyi aydınlatıldığını kontrol etmek.

• Elektrikli aletleri düzenli kontrol etmek ve açıkta kalan kabloları ortadan kaldırmak.

• Tıraş makinesi, saç kurutma makinesi ve elektrikli ısıtıcıları banyodan uzaklaştırmak.

• Hastanın yeterince ısındığından emin olmak.

• Kesici aletler ve tutuşturucu malzemeleri erişimden uzak tutmak.

• Kullanılmadığında ocağın gaz vanasını kapatmak.

• İlaçlar ve zehirli maddeleri kilitli bir dolapta muhafaza etmek.

• Hastanın ilaçlarını düzenli alıp

almadığını takip etmek.

• Dışarı çıkarken hastaya eşlik etmek.

• Yalnız çıkması durumunda ad-soyad ve yakın iletişim bilgilerinin yazılı olduğu bir bileklik taktığından emin olmak.

Alzheimer hastalığından korunma yöntemleri şunlardır:

• Düzenli egzersiz yapmak.

• Dengeli ve sağlıklı beslenmek.

• Alkol ve sigaradan uzak durmak.

• Zihinsel olarak aktif kalmak.

• Sosyal ilişkileri sürdürmek.

Alzheimer hastalığını tamamen önlemek mümkün olmasa da hastalığın başlangıcını geciktirmek ve ilerlemesini yavaşlatmak elimizdedir. Özellikle bu süreçte Akdeniz tipi beslenme alışkanlığı, balık, sebze ve meyve tüketimi gibi etkenler çok önemlidir.

“ 2022 yılı Türkiye Sağık Araştırması Raporuna göre ülkemizde 65 yaş üzerindeki bireylerde alzheimer hastalığı görülme oranı %5,5'tir. Bu durum dünyada olduğu gibi ülkemizde de alzheimer ile etkin bir şekilde mücadele edilmesi gerektiğini göstermektedir. 21 Eylül günü, hem Türkiye’de hem de dünyada “Dünya Alzheimer Günü” olarak kabul edilmiş olup bu gün kapsamında hastalığa ve etkilerine dikkat çekmek amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Burcu YEŞİLTOPRAK

İdare Memuru

Marmara 6 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

GIDA

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Günümüzde hemen hemen her alanda önem kazanan sürdürülebilirlik kavramı evrensel olarak tek bir tanıma sahip olmayıp en temel anlamıyla daimi olma yeteneği olarak adlandırılabilir. Sürdürülebilirliğin geniş bir alanda modern kullanımının tam olarak tanımlanması güç olabilir. Geçmişten bugüne sürdürülebilirlik için birçok tanımın kullanılması ve sürdürülebilirliğin farklı sektörlerin farklı bileşenlerine uyumlandırılması her geçen gün gelişen ve değişen teknoloji ile birlikte çevresel, kültürel, sosyal ve ekonomi gibi alt etki alanlarıyla etkileşimi ile de ilgilidir. Fakat günümüzde en çok kullanılan tanımlardan biri mevcut ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarının karşılanması için kaynakları etkin ve verimli şekilde kullanmak ve süreç içerisinde de doğal dengeyi korumayı amaçlayan bir yaklaşım olarak ele alınabilir. Sürdürülebilir-

lik, geniş kapsamlı ele alınması gerekenli olan disiplinler arası araştırma ve geliştirme faaliyetleriyle güncellenen bir yaklaşım ile gerçekleştirilebilir.

Sıkça duyduğumuz sürdürülebilirlik kavramı gıda ve gıda üretiminde de büyük önem taşımaktadır. Her geçen gün hızla artan dünya nüfusu insanların gıdaya ulaşımını sınırlandırmaktadır. İnsan yaşamının devamlılığı için gerekli olan beslenme ihtiyacının karşılanmasında kaynakların sınırlı olması gıdada sürdürülebilirlik kavramını çok daha önemli noktalara taşımaktadır. Gıda üretiminde ve tüketiminde yapılan israf, uygulanan hileler, çevresel faktörler üzerindeki doğrudan ve dolaylı etki, mevcuttaki dünya nüfusunun yeterli ve dengeli beslenmesini engellediği gibi gelecek nesillerin de besin kaynaklarına ulaşma ihtimalini düşürmektedir.

Bugün gezegenimizde nüfusun büyük oranının yetersiz ve kalitesi düşük gıdalarla beslendiği bilinmektedir. Ayrıca dünya nüfusu da hızla büyümektedir. Buna bağlı olarak 2050 yılında dünya nüfusunun yaklaşık 10 milyar civarında olacağı tahmin edilmektedir. Uzmanlara göre 2050 yılında gezegenimizde gıda ihtiyacının 2010 yılına göre %60 oranında artacağı düşünülmektedir. Bu artışla küresel gıda ihtiyacının karşılanmasında zorluklar yaşanacağı öngörülmektedir.

Sürdürülebilir gıda ile ulaşılmak istenen, insanların yemeye yetecek kadar yiyecek ve yüksek kaliteli, besleyici gıdalara ulaşabilmesini mümkün kılmaktır. Yeterli, dengeli ve sağlıklı beslenmek için en önemli basamak güvenilir gıdaya ulaşmaktır. Güvenilir gıda üretiminde sürdürülebilirlik kavramı gıda güvenliği kavramıyla doğrudan ilişkilidir. Gıda güvenliğinde;

doğal kaynakların kullanımı, üretim aşaması, depolama, lojistik, enerji verimliliği, personel verimliliği, bilinçli tüketici, atık yönetimi ve ambalajlama gibi temel aşamaların her biri sürdürülebilirlik ile iç içedir. Örneğin, güvenilir gıda üretimi ve tüketiminin ilk basamaklarından biri ham madde temini ve bu teminin sürekliliğidir. Bunların devamlılığı sağlanmadığı sürece güvenilir gıda üretim ve tüketiminin gerçekleşmesi de imkânsızlaşır.

Gıda zincirinin her bir halkasında ham maddeden tüketiciye kadar bütüncül sürdürülebilir gıda üretiminin gerçekleşmesi geleneksel üretimin tüm aşamalarında sürdürülebilirlik kavramının adaptasyonu zorunlu kılmaktadır.

Gıda güvenliğinde, gıdanın bulunabilirliğini sağlamak bu süreci çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlikle desteklemekle mümkündür. Nüfus artışı, kentleşme, iklim değişikliği, doğal afetler, sel, kuraklık, savaşlar, ekonomik krizler ve pandemi gibi etkenler güvenli gıdaya erişilebilirliği olumsuz etkilemektedir. Bu çok yönlü disiplinler arası etkileşimde zincirin tüm paydaşlarının tek tek ele alınıp incelenmesi ve bu yönde geliştirilmesi gerekmektedir.

Alternatif gıda kaynaklarına yönelmek günümüzde üzerine birçok

araştırma yapılan bir başlıktır. Gıda atıklarının katma değerleri yüksek besinlere dönüştürülmesi, gıda üretim zincirindeki her aşamada israfın önlenmesi ve verimliliğin artması için çiftçiden biz tüketicilere kadar her aşamada yer alan paydaşların bilinçlendirilmesi, güncel teknolojik gelişmelerden olan yapay zekanın bu alana da konumlandırılması ile akıllı tarım, projeksiyon ve şehir tarımları uygulamaları, daha az atık üretimi için veri bilimi yönetimi, tedarik zinciri

izlenebilirliği ve denetlenebilirliğinde blok zincir teknolojisi gibi çalışmalarda gıda sürdürülebilirliği alanında yapılan araştırmalara verilebilecek güzel örneklerdendir.

2050 yılına ulaşıldığında yaşanılması yüksek ihtimal olan

gıda erişim sorununun önlenmesi adına gerekli tedbirleri almak, yapılan araştırmaların sayısını ve hızını artırmak, kurulacak endüstri-akademi iş birliği ilişkisi ile bu çalışmalarını derinleşmesini sağlamak elzem olacaktır.

Gıda üretiminde ve tüketiminde yapılan israf, uygulanan hileler, çevresel faktörler üzerindeki doğru veya dolaylı etki, mevcuttaki dünya nüfusunun yeterli ve dengeli beslenmesini engellediği gibi gelecek nesillerin de besin kaynaklarına ulaşma ihtimalini düşürmektedir.

Kaynaklar

1. Hidalgo, D. M., Nunn, P. D., Beazley, H., Burkhardt, S., Rantes, J., (2022). Adaptation, sustainable food systems and healthy diets: an analysis of climate policy integration in Fiji and Vanuatu, Taylor & Francis Online, 22(9-10): 1130-1145
2. Özkan G., Subaşı B.G., Kamiloğlu S., Çapanoğlu E., 2022. Sürdürülebilir Gıda ve Tarımsal Atık Yönetimi. Çevre, İklim ve Sürdürülebilirlik İTÜ Dergisi-e. 145-160 sayfa
3. Saygi Y. B., 2024. Sürdürülebilir Gıda Sistemleri ve Sağlıklı Beslenme. Gıda Mühendisliği Dergisi 155. ISSN: 1303-4707. 8-15 sayfa
4. Türker S., 2025. Tartardan Sofraya Gıda Güvenliği. Diyanet Ale Dergisi Şubat 2025. 5-9 sayfa

Hamdi ÖLMEZOĞLU

Psikolog

Denizli T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

MODERN ÇAĞIN ESARETİ

Madde, alkol veya sigara bağımlılığı aklımıza bağımlılık deyince ilk gelen bağımlılık türleridir. Peki ya elimizden düşmeyen telefonlar? Bir gecede tüm hayatını kaybeden kumar bağımlıları? Yaygın bilinen bağımlılıklardan farklı olarak bazı davranışsal bağımlılık türleri de mevcuttur. Davranışsal bağımlılıklar da diğer bağımlılık türleri gibi haz temellidir, kişinin kontrolünden çıkmış ve işlevselliğini bozmaktadır. Davranışlar da bizleri esir alabilmektedir. Davranışsal bağımlılıklarda da aynı madde kullanımında olduğu gibi beyindeki ödül mekanizması devreye girerek, mutluluk hormonu olarak bilinen dopamin salgılanmakta ve dürtü kontrolü azalmaktadır. Birey daha çok haz almak adına bu davranışın sıklığını ve şiddetini artırmaktadır.

Telefon ve Sosyal Medya Bağımlılığı

Davranışsal bağımlılık türlerine baktığımızda son zamanlarda birçok kişinin muzdarip olduğu sosyal

medya ve telefon bağımlılığı karşımıza çıkmaktadır. Telefon bağımlılığının belirtilerini incelediğimizde günde 5 saatten fazla süre telefona bakmak, sabah ilk iş olarak telefona uzanmak, sosyal ortamlarda dahi telefonu elden düşürmemek ve telefonsuz kalınca huzursuz olup telefonu bulmaya çalışmak gibi belirtiler karşımıza çıkmaktadır. Telefon bağımlılığının en önemli sonuçları ise dikkat dağınıklığı ve uyku problemleri olarak kendini göstermektedir. Sosyal medya bağımlılığında ise sürekli sosyal medyada çevrim içi olma arzusu, kişinin sosyal medya kullanımı üzerindeki kontrolünü kaybetmesi ve beğenilerini sık sık kontrol etmek gibi belirtilerle ortaya çıkabilmektedir. Özellikle sosyal medyada beğenilmek, yorum veya etkileşim almak dopamin salgılamayı tetiklemektedir. Öte yandan arka arkaya izlenen kısa videolar bu ödül mekanizmasını ciddi anlamda manipüle etmekte ve birey dikkatini uzun süre tek bir yerde toplayamamakta hatta izlenen bu videoların süreleri gittikçe kısalmaktadır. Bu konuda şu soruyu

kendinize yöneltmek ve üstüne düşünmek ayırt edici olacaktır: Siz mi telefonu kontrol ediyorsunuz, telefon mu sizi kontrol ediyor?

Peki, neler yapılabilir?

Öncelikle ekran süresini hesaplamak gerek. Hangi uygulamada ne kadar vakit harcadığınızı tespit edebiliriz. Bu süreyi idealize edebilmek için “dijital detoks” denilen uygulamayı yapabiliriz. Günün belli saatlerinde veya yapılabiliyorsa haftanın bir gününde gün boyu telefondan uzak kalmaya çalışılabilir. Kitap okumak, işinizle ilgili çalışmak gibi dikkat toplamayı ve odaklanmayı gerektiren işlerde telefonu ulaşamayacağınız bir yere koymak yararlı olabilir. Yine yatağa girmeden belli bir saat önce telefon kullanımını bırakmak ve uandıktan sonra ilk iş olarak telefona bakmamak yapılabilecek yararlı uygulamalardan olacaktır. Sosyal medyadan iletişim kurmak yerine yüz yüze iletişim kurmak ve gerçek hayattan bağ kurmaya çalışmak sosyal medya bağımlılığını azaltır.

“ Telefon bağımlılığının belirtilerini incelediğimizde günde 5 saatten fazla süre telefona bakmak, sabah ilk iş olarak telefona uzanmak, sosyal ortamlarda dahi telefonu elden düşürmemek ve telefonsuz kalınca huzursuz olup telefonu bulmaya çalışmak gibi belirtiler karşımıza çıkmaktadır.

caktır. Bunların yanı sıra kumar bağımlılığı da davranışsal bağımlılıklara dâhil edilmektedir. Kumar bağımlılığı kişinin kumar oynama üzerindeki kontrolünü kaybetmesi ve bunun sonucunda ekonomik, psikolojik ve sosyal zararlar yaşaması ve bu sorunlara rağmen kişinin kumar oynamayı devam ettirmesi durumudur. Örneğin, bir kişi belli bir miktarda parayla kumar oynadı. Sonrasında elde ettiği küçük kazançlarla oynadığı miktarları artırdı ancak kazanamamaya başladı. Bir süre sonra tüm masasını yatırdı hatta borç alarak kumar oynamaya devam etti. Sonrasında ailesine yalan söylemeye başladı, işinde problemler yaşamaya başladı, aldığı borçları ödeyemeyince psikolojik sorunlar yaşamaya başladı. Bu borçlarını kapatmak için daha fazla kumar oynadı ve sorunları katlanarak arttı. İşte bu örnekte olduğu gibi kumar bağımlılığı yıkıcı etkiler ortaya çıkarabiliyor.

Sosyal medya, telefon ve kumar bağımlılığının yanında oyun, alışveriş ve egzersiz bağımlılığı gibi davranışsal bağımlılık türleri de bulunmaktadır. Bu bağımlılık türleri de bireylerin yaşamlarını ve işlevselliklerini ciddi anlamda olumsuz etkileyebilmekte ve kişiler bu davranışlarını kontrol etmekte zorlanabilmektedir. Özellikle erken yaşlarda sanat, spor veya sosyal etkinlikler gibi sağlıklı alışkanlıkların kazanılması önleyici bir tedbir olarak alınabilir. Bu alandaki akademik çalışmaların son zamanlarda sayısı artmaktadır. Bilişsel-davranışçı yaklaşımın bu bağımlılık türleri üzerinde faydası olmakla beraber ihtiyaç duyulduğunda bu alanda çalışan bir uzmana danışmak da şüphesiz yararlı olacaktır.

Nurgül AÇIKGÖZ

Psikolog

İnegöl Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

DUYGULARIMIZIN MAYIN TARLASI

Merhaba Sevgili Okurlar,

Alkolik babası tarafından sürekli şiddete maruz kalan Sami, yedi yaşındayken evden alınıp kuruma yerleştirilir. Aradan yıllar geçer ve Sami derslerinde başarılı ve uyumlu bir genç olur. 8 yıl sonra bir gün okula yeni bir öğretmen atanır. Yeni atanan Mehmet öğretmen enerji dolu, sevilen ve deneyimli bir öğretmendir. Ancak daha bir ay bile dolmadan Sami üç farklı olayda sinir krizi geçirir ve Mehmet öğretmene saldırır. Halbuki öğretmenin kendisine dair olumsuz bir davranışı da yoktur. Çocuğa neden saldırdığını sorarlar: “Bu adam benden nefret ediyor.” der. Rehber öğretmen şaşırır, o da derslere katılır ama tuhaf bir şeye rastlamaz.

Yine de Mehmet öğretmen ne zaman Sami’ye yaklaşıp çocuk tetiklenir. Artık zamanla birbirlerini görmezden gelmeye başlarlar. Öğretmen de Sami’ye karşı mesafeli durur. Bir gün Sami’nin babasıyla olan aylık görüşmesine rehber öğretmen de katılır. Hep olduğu gibi birbirleriyle konuşmadan sadece dama oynarlar. Fakat öğretmen bir şeyi fark eder. Sami’nin babasının kokusu öğretmenin babasının kokusuna benzemektedir. Bu da onun babasıyla olan anılarını canlandırır. Sigara ve parfüm sıkkan babasının onu sabahın yedisinde uyandırması, hazırlanıp beraber basketbola gitmeleri ve kendisini güvende hissetmesi...

Birden farkına varır. Hemen Öğretmen Mehmet ile görüşür ve onun da aynı parfümü sıkıldığını fark ederek öğretmene “Sanırım bu krizleri neyin tetiklediğini buldum. Bir süre bu kokuyu kullanmasanız olur mu?” der. Rehber öğretmen Sami’ye durumu uygun bir dille anlatır. Her ne kadar hatırlamasa da babası ona şiddet uygularken muhtemelen aynı şekilde kokutğunu fark eder. Kokuyu tehditle eşleştiren beyni yıllar sonra aynı kokuyla karşılaştığında aynı duruma düştüğünü düşünür ve kendini korumak için “savaş” sinyalleri gönderir. Sami durumu anlayarak ve benzer tetiklenmeyi “Birine haksızlık yapıldığını gördüğümde de hissediyorum.” diye ifade eder. Sonuç olarak

Sami ve Mehmet öğretmen arasında çok iyi ilişkiler kurulabilmektedir.

Bazen bir koku bir ses ya da bizimle ilgili olmasa bile bir olay karşısında fazlaca tepki verdiğimiz görür bunu sorgularız. Daha birkaç dakika önce sakinken birdenbire sinirlenir, huysuzlaşırız. “Acaba ne tetikliyor beni?” diyemez birden tepkisel davranabiliriz. Oysa derinlerde bambaşka ilişkiler ağıyla örülü bambaşka hikâyeler yatar.

Duygusal tetiklenmeler, bireyin geçmiş yaşantılarından kaynaklanan yoğun duygusal tepkileri harekete geçiren hassas davranışlar olarak tanımlanabilir. Günlük yaşamda karşılaşılan belirli durumlar, bireyin geçmiş travmatik deneyimlerini ya da çözülmemiş duygusal çatışmalarını bilinç dışı olarak aktif hâle getirebilir. Buna biz “duygusal tetiklenme” adını veriyoruz. Tetiklenme anında bireyin duygusal tepkisi mevcut durumdan çok geçmişte yaşadığı deneyimlere dayalıdır ve

bu durum bireyin psikolojik esnekliğini zorlayabilir. Bu tetiklenmeler bireyin çocukluk döneminde yaşadığı ilişkisel travmalarla da bağlantılı olabilir. Örneğin, çocuklukta reddedilme, değersizlik duyguları ya da temel inançları doğrultusunda tetiklenme de yaşayabilir. Başka bir örnek, “Ben yetersizim.” gibi olumsuz temel bir inanç eleştirisi karşısında aşırı yoğun duygusal tepkiler vermesine yol açabilir. Bu tetiklenmeleri yönetmenin temel yollarından biri bireyin tetikleyici uya-

ranları ve duygusal tepkilerini fark etme becerisi kazanmasıdır. Bilinçli farkındalık temelli yaklaşımlar bireyin tetiklenme anında yargısız bir şekilde kendini gözlemlemesine ve bu süreçte duygusal tepkilerinin gelişme becerisini kazanmasına fayda sağlayacaktır. Bireyin tetikleyicilerini tanıması ve duygularını kontrol edebilmesi psikolojik sağlamlık ve duygusal özgürlük açısından büyük öneme sahiptir.

“Bazen bir koku bir ses ya da bizimle ilgili olmasa bile bir olay karşısında fazlaca tepki verdiğimizizi görür bunu sorgularız. Daha birkaç dakika önce sakinken birdenbire sinirlenir, huysuzlaşırız. “Acaba ne tetikliyor beni?” diyemez birden tepkisel davranabiliriz. Oysa derinlerde bambaşka ilişkiler ağıyla örülü bambaşka hikâyeler yatar.

Tasarım: Halil İbrahim GÜNEŞ

19 EYLÜL

GAZİLER GÜNÜ

Türkiye Devleti
ülkesi ve milleti
bölünmez bir bütündür.

Vatanı için canını ortaya koyan gazilerimiz, özgürlüğümüzün ve bağımsızlığımızın simgesidir. Onların fedakârlıkları sayesinde bugün huzur içinde yaşıyoruz. Gazilerimizi minnet ve saygıyla yâd ediyor, her zaman yanlarında olduğumuzu ifade ediyoruz.

VATAN SİZE MİNNETTAR !

DEĞER

eti,
iyle
ndür.

GER

Nisa BARAÇ

Psikolog

Elazığ 2 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Selçuklu

mimarisi

11. yüzyılda Orta Asya'dan Anadolu'ya gelen Selçuklular köklü bir medeniyet kurmuşlardır. Siyasi başarılarının yanı sıra mimari alanda da oldukça etkin ve başarılı olmuşlardır. İnşa ettikleri camiler, medreseler, türbeler, kervansaraylar ve hanlar aracılığıyla hem inançlarını hem de kültürlerini tanıtmışlardır. Bu yazıda Selçuklu mimarisinin temel özelliklerini, yapıların nasıl inşa edildiğini, ne tür sembollerin kullanıldığını ve tüm bunların günümüze yansımalarını ele alacağız.

Selçuklu Mimarisinin Temel Özellikleri

Selçuklu mimarisi belirli bir fikir ve estetik temele dayanır. Her yapı bir mesaj taşır. Bunlar:

•**Anıtsallık:** Büyük boyutlu, gösterişli yapılar. Örnek olarak kervansaraylar ve camiler verilebi-

lir. Bu yapılar Selçuklu mimarisinde devletin gücünü temsil eder.

•**Sade iç mekân ve zengin cephe:** İç mekânlar genellikle sade tutulur, dış cepheler ise zengin taş işçiliği ile derin bir sanat anlayışı sergiler.

•**Simetri ve denge:** Yapılarda simetri ve geometri kutsal bir düzenin ifadesi olarak görülür.

Malzeme ve İnşa Teknikleri

Selçuklular yapılarını inşa ederken coğrafi şartlara uygun yerel malzemeler kullanmışlardır. Mesela Anadolu'da yaptıkları eserler genellikle taş olurken İran ve Horasan'da tuğla ağırlıklıdır. Siva, alçı ve çini süslemeleriyle yapıları zenginleştirmişlerdir. Selçuklu mimarisinde taş işçiliğinde kullanılan teknikler günümüzde hâlâ sanat ve mimarlık fakültelerinde öğretilmektedir.

Semboller ve Sanat Anlayışı

Selçuklu sanatında doğrudan insan ve hayvan figürleri sınırlı kullanılır. Bunun yerine soyut anlatım öne çıkar. Bunun temel nedeni ise İslami unsurların mimariye yansımalarıdır. Selçuklu mimarisinde geometrik desenler genellikle sonsuzluk, düzen ve Allah'ın birliğini simgeler. Bitkisel motifler; cennet, doğa ve bereketin sembolleridir. Kûfi ve sü-lüs hat yazıları ise kitabeler, ayetler ve dualarla bir bağ kazanır. Özellikle taş kapılar Selçuklu mimarisinin en önemlisidir. Bu kapılarda ustalar adeta taşla bir nakış işler gibi çalışmışlardır.

Sosyal Yaşama Etkileri

Selçuklu eserleri sadece estetik değil toplumsal faydaya da odaklıdır. Medreseler, halkın ve ulemanın eğitim gördüğü yerlerdir. Darüşşifalar yani hastaneler hem fiziksel hem

Aleaddin Cami/KONYA

ruhsal şifa merkezi olmuşlardır. Kervansaraylar ise ticaret yollarında güvenliği ve konaklamayı sağlar. Bahsettiğimiz bu yapılar toplumun her kesimi için faydalı ve refah anlayışını ortaya koyan yapılardır.

Selçuklu Mimarisi ve Günümüz Yapıları Arasındaki Ortaklıklar

Selçuklu dönemindeki bazı anlayışlar günümüz mimarisinde ya da şehir planlamasında hâlen karşımıza çıkmaktadır. Selçuklu yapıları hem estetik hem de işlevseldir. Bugün de mimarlıkta “kullanılabilir alan” kavramı önemli bir konudur. Selçuklular; cami, medrese, kervansaray gibi kamusal alanları ortak kullanım olarak inşa edip toplumu bir arada tutmuşlardır. Bugün modern kentlerde parklar, meydanlar, kültür merkezleri de toplumu bir arada tutmak için oluşturulmuş kamusal alanlardır. Yine aynı şekilde Selçuklu döneminde bahsettiğimiz doğa motifleri, su öğeleri ve ışık kullanımı sayesinde insanla doğa arasındaki ilişki korunmuştur. Günümüzde özellikle yeni bina ve inşaat tasarımları ‘doğa ile uyumlu mimari’ anlayışını da gündeme getirmiştir.

Mimari sadece bir yapı değil aynı zamanda bir medeniyet dilidir ve Selçuklular bu dili en etkileyici şekilde konuşanlardan biri olmuştur.

İnce Minareli Medrese/KONYA

Divriği Ulu Camii ve Darüüşşifası./SİVAS

Celal CEYLAN

İnfaz ve Koruma Memuru

Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu

YENİ ZELANDA

Pasifik Okyanusu'nun güneyinde, doğanın en saf ve en eşsiz izlerini barındıran Yeni Zelanda her adımda sizi büyüleyen, keşfetmeye doyamayacağınız bir cennet... Yeşilin sonsuz tonlarıyla mavinin en derin tonlarının kucaklaştığı bu topraklar sadece bir coğrafya değil adeta yaşamın şiiiridir. Burada gökyüzü, dağlar ve deniz birbirine karışırken insan ruhu da doğayla uyum içinde dans eder. Yeni Zelanda vahşi doğası, zengin Maori kültürü ve çağdaş yaşamın benzersiz senteziyle her gezginin hayallerini süsleyen bir keşif alanıdır.

Tarihi

Yeni Zelanda'nın tarihi binlerce yıl öncesine Pasifik Okyanusu'ndan gelen ilk insan yerleşimcilerine dayanır. İlk sakinleri yaklaşık 700 yıl önce Polinezya'dan gelen Maori halkıdır. Maoriler, adanın zengin doğal kaynaklarını keşfederek kendilerine özgü kültür, dil ve sosyal yapılar geliştirdiler.

1642 yılında Hollandalı Denizci Abel Tasman, Yeni Zelanda'yı Batı dünyasına ilk tanıtan Avrupalı oldu. Ancak bu ilk karşılaşma çatışmalarla sonuçlandı ve Avrupa ile Maori arasında kalıcı bir temas kurulamadı. 1769 yılında ise İngiliz Kâşif James Cook, ülkeyi detaylı biçimde haritalandırdı ve bu keşif neticesinde Yeni Zelanda Batı dünyasının ilgisini çekti. Cook'un keşifleri daha sonra gelen Avrupalı göçmenlerin yolunu açtı.

20. yüzyılda Yeni Zelanda, İngiliz İmparatorluğu'ndan bağımsızlaşarak kendi demokratik sistemini güçlendirdi. II. Dünya Savaşı'nda İngiltere'nin yanında savaşarak uluslararası alanda saygınlık kazandı. Günümüzde Yeni Zelanda özgürlükçü, çok kültürlü ve çevreye duyarlı yapısıyla dikkat çekerken Maori kültürünün korunması ve yaşatılması ülkedeki önemli önceliklerden biridir.

İklimi ve Bitki Örtüsü

Yeni Zelanda, Güney Yarım Kürenin ılıman okyanus iklimi kuşağında yer alır ve bu coğrafi konum ülkeye yıl boyunca yumuşak ama değişken hava koşulları sunar.

Kuzey Adası, subtropikal özellikler taşıyan ılıman iklimiyle yıl boyunca ılık ve nemli günler yaşarken Güney Adası'nda iklim daha soğuk ve serttir. Özellikle Alpler'in yüksek zirvelerinde kış aylarında yoğun kar yağışı görülür.

Ülkenin dağlık yapısı ve okyanusa olan yakınlığı bölgesel iklim farklılıklarını ortaya çıkarır. Batı kıyıları yıl boyunca bol yağış alırken doğu kıyılarında daha kuru ve güneşli hava koşulları hâkimdir. Yazlar genellikle sıcak ve güneşli, kışlar ise ılık fakat nemli geçer. Bu çeşitli iklim özellikleri Yeni Zelanda'yı zengin ve çeşitli bir ekosisteme sahip kılar.

Bitki örtüsü bakımından Yeni Zelanda dünya üzerinde ender bulunan ve evrimleşmiş türlere ev sahipliği yapar. Ülkenin geniş ormanları; kauri, rimu, totara gibi devasa iğne yapraklı ve yaprak dökün ağaçlarla kaplıdır. Bu ağaçlar bazen binlerce yıl yaşar ve Yeni Zelanda ormanlarının büyüklü atmosferini oluşturur. Ormanların alt katmanında ise zengin eğrelti otları, yerel çalılar ve kılıç otları gibi bitkiler yaygındır. Bu bitkiler hem ekosistemin sağlıklı işleyişinde hem de yerli

kuş ve böcek türlerinin yaşam alanı oluşturmada kritik rol oynar.

Yeni Zelanda'nın bitki örtüsü coğrafi izolasyon nedeniyle benzersiz evrim süreçlerinden geçmiştir. Ülkede yalnızca burada bulunabilen yüzlerce endemik bitki türü vardır. Bu özel flora doğa tutkunları ve botanik araştırmacılar için adeta bir laboratuvar niteliğindedir. Yeni Zelanda'nın doğal güzellikleri bu zengin bitki örtüsü sayesinde her mevsim farklı ve büyüleyici bir tablo sunar.

Ekonomik Durumu

Yeni Zelanda, gelişmiş ve istikrarlı bir ekonomiye sahiptir ve dünya ticaretinde önemli bir aktördür. Ekonomisi büyük ölçüde tarım, ormancılık, balıkçılık ve turizm dayanır. Ülke, özellikle süt ve et ürünleri ihracatında dünya liderlerinden biridir ve küresel gıda tedarik zincirinde kritik bir rol oynar. Yenilikçi tarım teknikleri ve sürdürülebilir üretim yöntemleri Yeni Zelanda'nın rekabet gücünü artırmaktadır.

Turizm sektörü, ülkenin doğal güzellikleri ve macera sporları merkezleri sayesinde hızla büyümekte ve önemli bir döviz kaynağı olarak ekonomiyi desteklemektedir. Aynı zamanda teknoloji ve hizmet sektörleri de gelişmekte yenilenebilir enerji yatırımları ise ülkenin çevresel hedefleriyle uyumlu şekilde ekonomiyi çeşitlendirmektedir.

Yeni Zelanda'nın dış ticaretinde en önemli partnerleri Avustralya, Çin, ABD ve Japonya'dır. Ülke, serbest

Kaynaklar
1. <https://www.kulturportali.gov.tr>
2. <https://gezilecekyerler.com/yeni-zelanda>
3. <https://yemek.com/yeni-zelanda-mutfagi>

YENİ ZELANDA

ticaret anlaşmaları ile küresel pazarlara erişimini genişletmekte ve bu durum ekonomik büyümesini desteklemektedir. İş gücü kalitesi ve eğitim seviyesi yüksek olan Yeni Zelanda girişimcilik ve inovasyona da büyük önem vermektedir. Genel olarak Yeni Zelanda ekonomisi doğal kaynaklarını verimli kullanarak çevresel sürdürülebilirliği ön planda tutan, güçlü ve dengeli bir yapıya sahiptir.

Yeni Zelanda ve Türkiye Arasındaki İlişkiler

Yeni Zelanda ile Türkiye arasındaki diplomatik ilişkiler, 20. yüzyılın ikinci yarısında kurulmuş ve zamanla dostane ve çok yönlü bir iş birliği sürecine dönüşmüştür. İki ülke, karşılıklı büyükelçilikler aracılığıyla resmi temaslarını sürdürmekte Türkiye'nin Wellington'da Yeni Zelanda'nın ise Ankara'da diplomatik temsilcilikleri bulunmaktadır.

Tarihi bağlar özellikle I. Dünya Savaşı sırasında Çanakkale Savaşı'nda ortaya çıkan ortak hatıralar sayesinde derinleşmiştir. Bu tarihsel olay her iki ülkenin de hafızasında önemli bir yer tutar ve günümüzdeki kültürel ve diplomatik ilişkilerin temel taşlarından biridir. Bu nedenle iki ülke arasında karşılıklı anma törenleri ve kültürel etkinlikler düzenlenmektedir.

Ekonomik alanda ise ticaret hacmi giderek artmaktadır. Türkiye'den Yeni Zelanda'ya inşaat malzemeleri, otomotiv parçaları, tekstil ürünleri ve tarım ürünleri ihraç edilirken Yeni Zelanda'dan Türkiye'ye süt ürünleri, et ve çeşitli tarım ürünleri gönderilmektedir. Ayrıca eğitim, turizm ve kültürel değişim alanlarında iş birliği projeleri yürütülmektedir.

Her iki ülke uluslararası platformlarda iş birliği içinde hareket etmekte; BM, OECD gibi organizasyonlarda ortak çıkarları doğrultusunda dayanışma göstermektedir.

Tarihi ve Turistik Hazineleeri

Pasifik Okyanusu'nun kalbinde, uzak diyarlarda yer alan Yeni Zelanda sadece doğasının büyüleyiciliğiyle değil aynı zamanda zengin tarihi ve kültürel mirasıyla da ziyaretçilerini derin bir yolculuğa davet eder. Bu ülke hem kadim Maori halkının köklü geleneklerine hem de modern dünyanın dinamizmine ev sahipliği yapar. Yeni Zelanda'nın her köşesi keşfedilmeyi bekleyen bir hazine gibi her adımında insanı farklı bir zaman dilimine götürür.

Rotorua

Yeni Zelanda'nın kuzeyinde bulunan Rotorua sadece sıcak su kaynakları ve jeotermal aktiviteleriyle değil aynı zamanda Maori kültürünün kalbinde yer almasıyla da ünlüdür. Burada toprak adeta hayat bulur. Kaynayan çamur havuzları, yer altından yükselen buhar bulutları doğanın gücünü ve enerjisini hissettirir. Geleneksel Maori köylerinde düzenlenen kültürel gösteriler ziyaretçilere bu kadim halkın tarihin derinliklerinden günümüze uzanan yaşam tarzını ve değerlerini deneyimleme fırsatı sunar. Maori el sanatları, dansları ve mitolojisi Rotorua'yı sadece doğal bir cennet değil aynı zamanda kültürel bir mabede dönüştürür.

Waitangi

1840 yılında imzalanan Waitangi Anlaşması, Yeni Zelanda'nın modern tarihinin mihenk taşıdır. Kuzey Ada-

sında yer alan Waitangi bölgesi, İngiliz Kraliyet temsilcileri ile Maori liderleri arasındaki bu tarihi buluşmanın adresidir. Anlaşmanın yapıldığı alan bugün tarihi bir park ve müze kompleksi olarak korunmakta olup ziyaretçilere ülkenin kuruluş hikâyesini derinlemesine keşfetme imkânı sunar. Waitangi, iki farklı kültürün bir araya geldiği ve Yeni Zelanda'nın kimliğinin şekillendiği bir topraktır.

Auckland

Yeni Zelanda'nın en kalabalık şehri Auckland, bir yandan modern yaşamın canlılığını yansıtırken diğer yandan yüzlerce küçük volkanın oluşturduğu doğa harikası tepeleriyle benzersiz bir coğrafyaya sahiptir. Sky Tower'ın yükseklerinden şehri seyretmek hem insanın meydana getirdiği hem de doğanın şekillendirdiği güzelliklerin muhteşem uyumunu gözler önüne serer. Devonport semti 19. yüzyıl İngiliz yerleşiminin izlerini taşıırken liman çevresinde martıların çığlıkları ve deniz kokusu Auckland'in ruhunu oluşturur.

Queenstown

Güney Ada-sı'nın incisi

Queenstown sadece doğal güzellikleriyle değil adrenalin dolu aktiviteleriyle de dünyaca tanınır. Yamaç paraşütü, jumping, kayak ve doğa yürüyüşleri burada hayatın enerjisini doruğa çıkarır. Dağların ve göllerin büyüleyici manzarası eşliğinde yapılan aktiviteler ziyaretçilerin hem bedenini hem ruhunu canlandırır. Queenstown, doğanın ve insanın cesaretinin muhteşem bir buluşma noktasıdır.

Milford Sound

Güney Adası'nın batı kıyısında yer alan Milford Sound, dünyanın en etkileyici fiyortlarından biridir. Yüksek kayalıkların arasından dökülen şelaleler kristal berraklığındaki sularla birleşerek adeta doğanın bir tablosunu oluşturur. Tekne turlarıyla keşfedilen bu bölge foklara, penguenlere ve nadir kuş türlerine ev sahipliği yapar. Doğanın sessizliği içinde huzur ve hayranlıkla dolaşmak isteyenler için Milford Sound eşsiz bir deneyim sunar.

Wellington

Yeni Zelanda'nın başkenti Wellington hem tarihi dokusu hem de kültürel zenginliğiyle öne çıkar. Te Papa Tongarewa Müzesi, ülkenin en büyük müzesi olarak Maori kültürünü ve Yeni Zelanda tarihini detaylarıyla sergiler. Şehir, sanat galerileri, kafeleri ve liman boyunca uzanan yürüyüş yollarıyla ziyaretçilere keyifli anlar yaşatır. Wellington, tarihin ve modernliğin iç içe geçtiği, yaratıcı enerjinin hiç eksilmediği bir merkezdir.

Tongariro Ulusal Parkı

UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer alan Tongariro Ulusal Parkı, Yeni Zelanda'nın en eski milli parkıdır. Aktif volkanları, sıcak kaynakları ve yemyeşil ormanlarıyla doğa yürüyüşü ve trekking tutkunlarının vazgeçilmez adresidir. Tongariro Alpine Crossing rotası, nefes kesen manzaraları ve zorlu parkuru ile dünya çapında ünlüdür. Burada her adımda doğanın gücü ve güzelliğiyle iç içe olunabilir.

Christchurch

2011'de yaşanan yıkıcı deprem sonrası büyük bir yeniden yapılanma sürecine giren Christchurch, geçmişin izlerini korurken modern mimarisiyle de geleceğe umutla bakar. Botanik bahçeleri, nehir kenarı yürüyüş yolları ve kültürel etkinlikleriyle şehir, dayanıklılık ve umut dolu yeni bir hikâyeyi yansıtır.

Auckland

Yeni Zelanda mutfağı hem yerli Maori kültürünün kadim geleneklerinden hem de İngiliz, Avrupa ve Asya etkilerinden beslenen zengin ve çeşitlilik dolu bir mozaiktir. Her yemek doğanın taptaze armağanlarının nesiller boyu süregelen ustalıklarıyla enfes lezzetlere dönüşür.

Hangi

Maori kültürünün kalbinde yatan geleneksel hangi yemeği, yer altı fırınında pişirilen bir ziyafettir. Toprakta açılan çukura ısıtılmış taşlar yerleştirilir, üzerine etler (genellikle kuzu, tavuk veya balık) ve kök sebzeler (kumara-tatlı patates, kabak, havuç) konur sonra toprakla kapatılarak saatlerce ağır ağır pişirilir. Bu yöntem yemeğe kendine has, dumanlı ve doğal bir lezzet katar. Hangi sadece bir yemek değil aynı zamanda toplulukları bir araya getiren bir ritüeldir.

Green-Lipped Mussels (Yeşil Dudaklı Midye)

Dünyaca ünlü Yeni Zelanda midyesi yeşil renkli kabuğundan adını alır. Midyeler kremalı sarımsak sosuyla ızgarada pişirildikten sonra servis edilir. Yoğun deniz aroması ve etli yapısıyla deniz ürünleri severlerin favorisi olan bu midye ülkenin gastronomik simgelerindendir.

Pavlova

Yeni Zelanda ve Avustralya arasında tartışmalı olsa da pavlova, Yeni Zelanda'nın en meşhur tatlısıdır. Gevrek beze tabanı hafif kremayla kaplanır üzerine taze meyveler (kivi, çilek) yerleştirilir. Tatlı, adını ünlü Rus balerinden alır ve taze meyve tatlılarıyla yaz günlerinin neşesini sofralara taşır.

Lolly Cake

Yeni Zelanda'nın çocukluk tatlarından biri olan lolly cake, renkli jelibon şekerler ile yapılan süt tozu, bisküvi kırıkları ve şeker karışımından oluşan tatlı bir kek türüdür.

Görsel olarak neşeli ve parlak, tadı ise yoğun şekerli ve kremamsıdır.

Lamb Roast (Kuzu Fırın)

Yeni Zelanda'nın en önemli yemeklerinden biri olan lamb roast özellikle yılbaşı ve özel günlerde fırında yavaş yavaş pişirilir. Kuzu etinin yumuşaklığı ve doğal aroması genellikle biberiye, sarımsak ve zeytinyağı ile desteklenir. Yanında haşlanmış sebzeler ve patatesle sunulur.

Whitebait Fritters

Bu incecik ve küçük beyaz balıklar Yeni Zelanda'nın kuzey bölgelerinde çok popülerdir. Whitebait, yumurta ve unla karıştırılarak yapılan küçük mücver benzeri fritterlar halinde pişirilir. Hafif, çıtır çıtır ve lezzetli bu yemek Yeni Zelanda'nın deniz ürünleri mutfağının özel örneklerinden biridir.

Marmite

Yeni Zelanda mutfağının alışıldık tatlarından biri olan marmite, mayalanmış bira mayasından yapılan yoğun ve tuzlu bir çeşnidir. Genellikle kahvaltılarda tereyağı sürülmüş ekmeğin üzerine ince bir tabaka halinde sürülür.

Hangi

Green-Lipped Mussels

Pavlova

Lolly Cake

Lamb Roast

Whitebait Fritters

Marmite

Kamil KIRATLI

Öğretmen

Bilecik M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Aşure

Gelenekleşen Bir Lezzet

Aşure, kültürümüz içerisinde yıllardır var olan bir gelenektir. Aşure sözcüğünün kökeni ve anlamıyla alakalı birçok farklı görüş bulunmaktadır. Aşure kelimesi, Arapça kökenli bir sözcüktür. Arapçada aşara kelimesi “on” anlamına gelmektedir. Bu sebeple öne sürülen görüşlerden birisi aşure kelimesinin on sayısı ile ilişkilendirilmesidir.

Aşure, Muharrem ayının onuncu gününde gerçekleştiği belirtilen “Nuh Tufanı” olayı üzerine pişirilip dağıtılan tatlı bir yemektir. Tufanın bitip suların çekilmesinden sonra Hz. Nuh’un bindiği geminin dağa oturmasıyla gemide kalan tüm erzaklar karıştırılarak çorbaya benzeyen aşure yemeği pişirilir. Aşure geleneğinin temelinde bu mucize vardır. Bu gelenek şükretmek ve paylaşmayı sağlamak amacıyla o günden itibaren toplumumuz içerisinde gelenekselleşerek günümüze kadar gelmiştir.

Aşure Geleneğinin Tarihsel Süreci

Günümüzde aşurenin İslam geleneği içerisinde ortaya çıktığı düşünülüyor olsa da araştırmalarda İslamiyet öncesinde de buna benzer farklı geleneklerin var olduğu tespit edilmiştir. Aşure geleneğine benzer ritüeller bir arada yaşamış veya yakın coğrafyalarda yaşam sürmüş topluluklarda yer almıştır. Sümerlerde aşure geleneğine benzer kutsal bir gün olduğu yapılan ta-

rihsel araştırmalarda belirtilmiştir. Hristiyanlık ve Yahudilik dinlerinde de uygulamaların ve hikâyenin farklı olduğu lakin aşure geleneğine benzeyen geleneklerin olduğu gözlemlenmiştir. Kültürümüz içinde önemli bir yere sahip olan aşurenin pişirilip dağıtılmasının benzeri İran’da gerçekleştirilmektedir. İran’da toplu bir yas ve anma programları ile geçen Muharrem ayında aşure yerine pirinç ve safrandan yapılan bir tatlı pişirilmektedir.

Osmanlı Devleti Döneminde Aşure Geleneği

Osmanlı döneminde Muharrem ve Sefer olmak üzere iki defa aşure yapılarak gelenek devam ettirilmeye çalışılmıştır. Muharrem aşuresinin Kербala olayını anmak için Sefer aşuresinin ise Hz. Zeynelabidin’in Kербela’da kurtuluşunu hatırlatmak ve anısını yaşatmak için pişirildiği araştırmalarda yer almaktadır. Bu hususlar neticesinde aşure, hüznü ve sevinci de bir arada barındırmaktadır.

Osmanlı döneminde aşure mutfak kültürünün bir parçasını da oluşturmaktadır. Saraylarda yapıldığı bilinen tatlılar arasında aşure yer almaktadır. Osmanlı döneminde aşure geleneğine verilen önemi bir tabak dahi olsa tüm evlerde pişirmeye çalışılmasından anlayabiliriz. Neredeyse tüm evlerde pişirilmeye çalışılmasının sebepleri arasında

haneye bolluk bereket getireceği düşüncesi bulunmaktadır.

Saray aşuresinin helvacıbaşı olarak tabir edilen ustaların gözetiminde helvahanelerde pişirildiği bilinmektedir. Büyük kazanların içinde pişirilen aşurenin ilk sunumu padişaha yapılmaktaydı. Daha sonrasında aşure halka dağıtılır sonrasında ise herkes kendi evinde pişirerek komşu ve yakınlarına dağıtarak bu geleneği sürdürürdü. Hatta Topkapı Sarayı’nın aşure geleneğinin sürdürülmesi noktasında her yıl halkın toplandığı alan haline geldiği yapılan araştırmalarda belirtilmiştir. Bu geleneğin halk arasında birlik ve beraberliği artırdığı ve paylaşmayı öğrettiği bilinmektedir. Osmanlı dönemine bakıldığında bu geleneğin yaşatılmasında sarayların yanında tekkelerin de öneminin fazla olduğu bilinmektedir. Tekkelerde insanlar bir araya gelerek aşure yapım ve dağıtımın yanında dualar etmektedir.

Aşurenin Temel Besin Maddesi ve Yapımı

Aşure yemeğinin en temel besin maddesi buğdaydır. Buğday eski zamanlardan beri bolluğu ve

Kaynaklar

1.Polat, K. (2019). Aşure Geleneğinin Tarihsel Arka Planı ve Osmanlı Kültür Dünyasına Yansımaları. Akademik Dil Ve Edebiyat Dergisi, 3 (4), 457-474

2.Bozkuş, Metin. “Aşure Günü, Muharrem Matem/Orucu Ve Sivas’ta Aşure Uygulamaları”. Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi 12/1

3.Ünyay Açıkgöz, Fatma. “Osmanlı Sarayında Aşure Yapımı ve Dağıtımı XVIII.-XIX. Yüzyıllar”. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi 90 (Haziran 2019), 99-110

bereketi temsil etmektedir. Buğdayın Türk kültürü içerisinde sadece aşure yemeğinde değil düğün yemeklerinin vazgeçilmezi olan keşkek yapımında da kullanıldığı bilinmektedir. Ayrıca diğ buğdayı geleneği ile çocuğun ilk diğinin çıkmasını kutlama amacıyla anne buğday pişirerek yakın çevreye dağıtmaktadır. Aşure yapımı yörelere

göre farklılıklar gösterse de buğday, baklagil ve kuru meyveler ile pişirilmektedir. Bazı yörelerde tadının artması için pekmez ile de pişirildiği bilinmektedir. Aşure geleneğinin sürdürüldüğü kimi bölgelerde aşure ile birlikte keşkek yemeği de o gün pişirilmektedir.

Aşure, binlerce yıldır süregelen bir gelenek hâline gelmiştir. Aşure geleneğinin temelinde yatan düşünce paylaşmak, bir arada olmak ve elimizdeki imkanlara şükretmektir. Her gelenek gibi aşure geleneği toplumumuzda uzun yıllardır devam etmektedir. Bu kültürel değerin özünde yatan ve bizlere verilmek istenen ana temayı unutmadan geleneğimize sahip çıkmalıyız.

“ Saray aşuresinin helvacıbaşı olarak tabir edilen ustaların gözetiminde helvahanelerde pişirildiği bilinmektedir. Büyük kazanların içinde pişirilen aşurenin ilk sunumu padişaha yapılmaktaydı. Daha sonrasında aşure halka dağıtılır, sonrasında ise herkes kendi evinde pişirerek komşu ve yakınlarına dağıtarak bu geleneği sürdürürdü.

Samet YURTTAŞ

Öğretmen

Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı ceza İnfaz Kurumu

ANADOLU ŞAIRİ AHMET KUTSİ TECER

Ahmet Kutsi Tecer ismini birçoğumuz belki de hayatımızda ilk defa duyuyoruz. Ancak kendisi Türk edebiyatına ve sanatına çok önemli katkılarda bulunan şair ve yazardır. Aslında birçoğumuz adını ilk defa duymuş olsak da kendisini çok yakından tanıyoruz. Çocukluğumuzdan itibaren dilimizden düşmeyen ve okullarda bize öğretilen “Orda Bir Köy Var Uzakta” adlı şiirin yazarıdır kendisi. Öğretmenlerimiz bize bu şiiri ezberletir ve sonrasında hepimiz “o köyün” hayalini kurarak sürekli dilimize dolanan bir türkü gibi bu şiiri söylerdik.

**“Orda bir köy var uzakta
O köy bizim köyümüzdür
Gezmesek de tozmasak da
O köy bizim köyümüzdür.”**

İşte böyle başlayan, yıllar geçse de devam eden hâlâ hafızalarımızdaki tazeliğini koruyarak bizi çocukluğumuza götüren bir Anadolu şiirinin şairidir Ahmet Kutsi Tecer.

“Kutsi” adı ve “Tecer” soyadı nereden geliyor?

Ahmet Kutsi Tecer’in babası Abdurrahman Bey, Duyun-u Umumiye Reisi olarak Kudüs’te görev yaparken 4 Eylül 1901’de Ahmet Kutsi Tecer doğar. Kudüs’te doğması nedeniyle Kudüslü anlamına gelen “Kutsi” adı verilir. Asıl adı Ahmet’tir. İlköğrenimine de Kudüs’te bir Fransız okulunda başlar. Sonrasında ise Kırklareli ve İstanbul’da eğitim görür. Halkalı Yüksek Okulunu ve İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirir.

Ahmet Kutsi, Sivas’ta bulunduğu dönemde soyadı kanunu çıkarılır. Kendisinin bir Anadolu şairi olması, halkıyla iç içe olması ve doğayı sevmesi gibi özelliklerinden dolayı Sivas’ta bulunan Tecer Dağına ithafen Tecer soyadını alır.

Heybesi Anadolu olan ve Âşık Veysel’i Keşfeden Şair

Ahmet Kutsi Tecer halkından kopuk yaşayan, onların duygu ve düşüncelerine uzak kalan bir şair değildir. Tam tersine kendisi Anadolu halkının sesi olmuştur. Onların yediğini yiyerek, onların giydiğini giyerek, onların konuştuğunu konuşarak Anadolu insanının sesi ve görüntüsü olmuştur. Hiçbir şair ve yazar yaşadığı toplumdan bağımsız düşünülemez. Her şair yaşadığı çevreden mutlaka etkilenir. Bu nedenle Ahmet Kutsi Tecer benim görüşüme göre Cumhuriyet Dönemi edebiyatımızın Yunus Emre’sidir. Yazmış olduğu şiirlerinde Yunus Emre’nin şiirlerinde olduğu gibi sade, arı ve öz Türkçemizi kullanmıştır. Halkın anlayacağı bir dilde yazmıştır. Kısaca yazdıkları halkın kendi dilidir. Halk için yazmış ve şiirlerinde didaktik öğelere de yer vermiştir. Bir yazısında: “Ben ömrüm boyunca Anadolu’yu dinleyeceğim ve onun sesini dinletmeye çalışacağım.” demiştir. Memleket sevgisiyle büyüyen ve bu konuda da şiirler yazan şair Türk kültür ve

“1931’de “Halk Şairlerini Koruma Derneğini” kuran Tecer, bu sayede halk müziğinin tanınmasını sağlamıştır. 1942’de Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğine atanmıştır. Ardından Urfa ve Adana Milletvekilliği yapan Tecer, 1949 yılında ise Paris Türk Kültür Ateşesi olmuş ve burada yapmış olduğu araştırmalarla Cezayirli Türk halk şairlerinin şiirlerini ortaya çıkarmıştır. Paris’te yaşadığı süre zarfında Batı kültür ve geleneklerine bağlı kalmamış, Anadolu insanının kültür ve geleneğine sımsıkı sarılarak onların sesi olmaya devam etmiştir. Aynı zamanda UNESCO Yürütme Komitesi Türk delegeliği de yapmıştır.

geleneklerinden de hiçbir zaman taviz vermemiştir. Halkın özüne yabancılaşmasına ve toplumdaki bozulmaya da şiirlerinde sıkça yer vermiştir.

1931’de “Halk Şairlerini Koruma Derneğini” kuran Tecer, bu sayede halk müziğinin tanınmasını sağlamıştır. 1942’de Talim ve Terbiye Kurulu üyeliğine atanmıştır. Ardından Urfa ve Adana Milletvekilliği yapan Tecer, 1949 yılında ise Paris Türk Kültür Ateşesi olmuş ve burada yapmış olduğu araştırmalarla Cezayirli Türk halk şairlerinin şiirlerini ortaya çıkarmıştır. Paris’te yaşadığı süre zarfında Batı kültür ve geleneklerine bağlı kalmamış, Anadolu insanının kültür ve geleneğine sımsıkı sarılarak onların sesi olmaya devam etmiştir. Aynı zamanda UNESCO Yürütme Komitesi Türk delegeliği de yapmıştır.

Ahmet Kutsi Tecer’in, şiirlerinin yanı sıra araştırma ve tiyatro yazıları da bulunmaktadır. Kendisi, Âşık Veysel’i keşfeden ve onu tanıtan kişidir. 1930 yılında Sivas’ta Maarif Müdürü olarak görev yapmakta iken düzenlediği şairler gecesinde Âşık Veysel ile tanışır ve Anadolu’da onun tanınmasını sağlar. Ayrıca halk müziği derlemecisi Muzaffer Sarısözen’i keşfetmiş, yapmış olduğu araştırmalarla Karacoğlan ve Yu-

nus Emre’nin bilinmeyen yönlerini de ortaya çıkarmıştır. Türk edebiyatına ve halk müziğine çok önemli katkılarda bulunan Ahmet Kutsi Tecer, 23 Temmuz 1967 tarihinde hayatını kaybetmiştir. Ahmet Kutsi Tecer, heybesi Anadolu olan ve Anadolu insanının sesi olan bir şair olarak hep hatırlanacaktır. Yazıma Ahmet Kutsi Tecer’in çok güzel bir

dörtlülüğüyle son veriyorum:

“Bu rüzgâr, bu deli rüzgâr bir akın...

Alnımdan aşıyor köpürmüş atlar.
Rüzgârlar ya beni burada bırakın,
Ya beni göklere alsın kanatlar!”

Kaynaklar:

1) Karataş, T. (2024)

2) www.edebiyatla.com

Enes Batuhan TANRIVERDİ

Memur

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı

GERÇEK BİR SPOR MU?

YOKSA DİJİTAL REKABET ALANI MI?

“ Spor denildiğinde çoğumuzun gözünde sahada ter döken futbolcular, potaya smaç basan basketbolcular ya da maratonun son metrelerinde nefes nefese koşan atletler canlanır. Ancak zaman değişiyor. Bugün milyonların ekran başında izlediği, büyük organizasyonlarla milyonlarca dolarlık ödüllerin dağıtıldığı bambaşka bir rekabet sahnesi var: E-spor.

League of Legends, Counter-Strike, Valorant ve FIFA gibi oyunların etrafında şekillenen bu dünya özellikle gençler arasında artık geleneksel sporlar kadar popüler. Peki e-spor gerçekten “spor” kavramının içine girer mi? Yoksa yalnızca teknolojinin sunduğu yeni bir eğlence biçimi mi?

Bu sorunun cevabı için önce sporun ne anlama geldiğine bakmak lazım. Geleneksel tanıma göre spor, fiziksel hareketlilik gerektiren ve rekabete dayalı bir etkinliktir. Futbol, yüzme, tenis gibi branşlar bu tanıma tam oturuyor ama işin ilginç tarafı şu ki satranç gibi tamamen zihinsel odaklanma ve stratejiye dayalı dallar da uzun süredir spor kategorisinde değerlendiriliyor. Bu açıdan bakınca e-sporun da benzer bir çerçeveye girmesi gerektiğini savunanlar var.

E-spor oyuncuları, disiplin açısından profesyonel sporculardan pek de farklı değildirler. Sporcular günde 6 ile 10 saatlik antrenmanlarla reflekslerini geliştiriyor, takım uyumunu sağlıyor ve stratejilerini kusursuzlaştırıyorlar. Üstelik bilek sakatlıkları, göz yorgunluğu ve uzun süre oturmaya bağlı fiziksel sorunları önlemek için özel egzersiz programları uygulayan çok sayıda oyuncu var. Buna karşın e-sporun spor sayılamayacağını düşünenler

de az değil. Onlara göre asıl fark fiziksel eforun düzeyinde yatıyor. Bir futbolcunun maçta koştuğu mesafe ya da bir basketbolcunun sahadaki temposu ile bilgisayar başında sergilenen performans aynı kefeye konabilir mi? Spor yalnızca rekabet ve stratejiden mi ibarettir yoksa mutlaka fiziksel dayanıklılık da içermeli midir?

Tartışmalar devam ederken Uluslararası Olimpiyat Komitesi e-spora giderek daha sıcak yaklaşıyor. 2023’te düzenlenen Olimpiyat E-Spor Serisi ve Paris 2024’teki gösteri etkinlikleri bu dünyanın geleneksel spor sahnesine adım atmaya başladığının işareti.

Sporun sağlıklı yaşamı teşvik eden bir alan olması gerektiğini savunanlar e-sporun gençleri hareketsizliğe ittiğini öne sürüyor. Saatlerce bilgisayar başında kalmak, fiziksel sağlık açısından risk yaratabilir mi? Yoksa bu durum değişen çağın getirdiği yeni bir spor anlayışına uyum sağlamamız gerektiğinin göstergesi mi?

Kesin olan tek şey e-spor ister spor kabul edilsin ister edilmesin artık dev bir endüstri olarak kabul edilmektedir. Geleneksel sporlarla arasındaki çizgi giderek inceliyor ve belki de sporun tanımını dijital çağın etkisiyle baştan yazılıyor.

İsmail EVCİN

Din Hizmetleri Uzmanı

Bolvadin Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Toplumsal Ruhu **ADALETTİR**

Tarih adalet arayışlarıyla doludur. Kimi aradığını bulmak “mutlak adaleti” tesis etmek için kitaplar yazdı kimisi hak ve adalet isteyerek mevcut duruma isyan etti kimi hakkını dünyada almaktan umudunu kaybedince ölümden sonrası için yutkunarak sabretti. Adalet sadece mahkemede dağıtılan bir karar değil; ailede, sokakta, iş yerinde, sosyal hayatın her alanında lazım olan bir ilkedir. İnsanın insanla, insanın toplumla, insanın devletle ilişkisindeki denge- nin adı olmuştur adalet.

Yaşadığımız çağ adaletin ismen yü-

celtildiği ancak uluslararası ilişkilerde bir diğer topluma karşı mobbing aparatı olarak kullanıldığı değerdir. Görünürlüğü kaybolan adalet, ki- min daha az zulmederek mazlum- lara hayat hakkı tanıdığı zalim gladyatörlerin hangisinin daha çok zulmettiğinin ölçü birimi hâline geldi. En doğal evrensel haklardan toplumları tecrid edenler “zalim” olarak yaftalanırken, bunlara lojistik imkânlarla destek sunanlar ve zulme sessiz kalarak göz yumanlar artık adaletin yılmaz savunucuları olarak parlatılıyor. Maalesef yaşadığımız çağda popülizmin gölgesinde

kalan, güç dengelerinin ve gündelik çıkarların mezesi haline gelen bir haldedir adalet gibi yüce bir ilke.

İslam’da adalet, sadece toplumsal bir ideal olmaktan başka imanın gereği bir mefkuredir. Her cuma hut- belerden işitmeye aşina olduğumuz Nahl suresi 90. ayet bu bağlamda temel referans olarak kabul edilir: “Şüphesiz Allah adaleti, iyiliği ve akrabaya bakmayı emreder; haya- sızlığı, fenalığı ve azgınlığı yasaklar. İşitip tutasınız diye size öğüt verir.” Allah’ın esmalarından birisi de “el- Adl” ismi şerifidir. Bu sebeple bilir

“Adalet; süslü tablolarla, beratlarla, nişanlarla anılan bir olgu değil toplumların alınlarındaki en parlak ışıktır. Toplumun ruhu adalettir. Olmadığı zaman bozulma ve çürümenin toplumda baş gösterdiği meziyettir.

ve inanırız ki Allah adaleti mutlak bir şekilde tatbik edendir. Hikmetini biz kavrayamasak bile dünyada tecelli etmeyen hakların ahiret için daha hayırlı sonuçları olacağına kesin iman ederiz.

“Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa karşı kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin. Adil olun, bu takvaya daha yakındır.” (Mâide, 5/8). Bu ayetin ışığında anlıyoruz ki adalet hukuksal bir durum olma değeri yanında ahlaki bir sorumluluk olarak da önümüze çıkmaktadır.

Hız. Peygamber Efendimizin hayatı da adaletin tecellisi için mücadelesinin canlı örnekleriyle doludur. O, yalnız Müslümanlara değil insan olmaları sebebiyle gayrimüslimlere ve dahi düşmanlarına bile adil davranmayı tercih etmiştir. Bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyururlar: “Kıyamet gününde, Allah’a en sevgili ve O’na en yakın olan kimseler, adil yöneticilerdir.” (Tirmizî, Ahkâm, 4). Yönetici bir kurumun üst idare kadrosu olarak düşünülse de sorumluluk olarak başkalarının hak ve hayatlarına dair karar alma/verme şeklinde yükümlülüğü bulunan herkesin bir nebze yöneticilik vasfı taşıdığını da aklımızda bulundurmalıyız.

Mevlana Celâleddin Rûmî, “Adalet nedir? Suyu ağaca vermek. Zulüm nedir? Dikene su vermek.” şeklinde her şeyi yerli yerine koymak olarak tanımlar. Bu yaklaşım Anadolu irfan geleneğinde adaleti zulmün zıttı olarak değil ahenk ve hikmetin tecellisi olarak tanımlamayı gerekli kılar. Hoca Ahmet Yesevî’den Hacı

Bektaş-ı Velî’ye kadar birçok tasavvuf önderi adaleti dünyevî ve uhrevî bir sorumluluk olarak kabul etmişler ve öğretilerinde bu durumu taliplerine ısrarla tavsiye etmişlerdir.

Antik Yunan Filozofu Aristo adaleti iki şekle ayırır: Dağıtıcı adalet ve denkleştirici adalet. Ona göre dağıtıcı adalet, herkese hak ettiği payı vermektir. Denkleştirici adalet ise zarar görenin hakkını iade ve zararını tazmin esasına dayanır. Modern çağın “Bir Adalet Kuramı” ve “Adalet Bir Erdemdir” kitaplarıyla öne çıkan filozoflarından John Bordley Rawls: “Toplumda adalet, kurumların ilk erdemidir. Diğer tüm düzenlemeler ancak adaletle bağdaşmaları durumunda kabul edilebilir.” diye tanımlar. Rawls ayrıca eşit özgürlükler, fırsat eşitliği ve dezavantajlı olanlara pozitif ayrımcılığı temel ilke olarak önerir. Bu haliyle önerisi İslam’ın “Zayıfı Koru” ilkesine ancak yaklaşabilmiştir.

20. yüzyılın sonlarında medeniyetin beşiği olmakla iftihar eden Avrupa’nın göbeğinde Bosna’da sadece dini ve ırkı sebebiyle katledilen insanların infazlarını televizyonlardan izlemek durumunda kaldık. Orada imkânsızlıklar içinde bir kurtuluş savaşı veren Bosnalı kardeşlerimizin “Bilge Kral” ismini münasip gördükleri Aliya İzzet Begoviç: “Adalet olmadan barış sadece zulmün dinlenme yeridir.” demiştir. Böylece Bilge Kral adaletin savaş sonrası kurulan bir mahkemenin kararı olmadığını hakkın hukuk eliyle tecellisine vurgu yapar.

Adaleti evden başlayarak hakkaniyetli bir sevgi ve saygı taksimi, okulda öğretmenin sınıfsal farklarına bakmadan öğretme çabasıyla tüm sınıfı kucaklaması, esnafın tamah etmeden alın teriyle zengin olma hayalinin terazinin kefelerinde kaybolmaması, işverenin çalışanının emeğini sömürmeden hakkını vermesi şeklinde başlayarak sıralayacağımız gündelik faaliyetlerin tümünde bulabiliriz.

Dijital çağda insanlar sosyal medya üzerinde linç kültürünü benimsemişlerdir. Aslı ve kaynağı bulanık, art niyetli mecralardan beslenmiş bilgilerle haklıya zulüm, haksız taltif yaygınlaşmaktadır. Sesi çok çıkan manipülatif oluşumların milletini, devletin ve insanlığın bekasına yönelik hücumları toplumların huzurunu bozacak seviyelere ulaşabilmektedir. Adaletin tecellisini beklemeden fenomenler eliyle inşa edilmeye çalışılması toplumsal barışı ve sosyal dengeyi zedelemektedir.

Adalet süslü tablolarla, beratlarla, nişanlarla anılan bir olgu değil toplumların alınlarındaki en parlak ışıktır. Toplumun ruhu adalettir. Olmadığı zaman bozulma ve çürümenin toplumda baş gösterdiği meziyettir. İdaresinde adaletin tecelli etmediği toplumlar tarihin çöplüğüne süpürülürler.

Ekonomik refah, siyasi üstünlük yahut askeri kabiliyetler elbette önemlidir. Ancak adaletin gölgesinde yer almayan hiçbir kurumun toplumlara pozitif fayda sağlamayaacağı gerçektir. Çünkü dünya adalet varsa dönecektir.

Allah bizleri, adaletin yeniden tesis edildiği bir dünyada yaşamakla nimetlendirsın.

“Hikmetini biz kavramasak bile dünyada tecelli etmeyen hakların ahiret için daha hayırlı sonuçları olacağına kesin iman ederiz. “Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa karşı kininiz sizi adaletsizliğe sevk etmesin. Adil olun, bu takvaya daha yakındır.” (Mâide, 5/8). Bu ayetin ışığında anlıyoruz ki adalet hukuksal bir durum olma değeri yanında ahlaki bir sorumluluk olarak da önümüze çıkmaktadır.

Mustafa GÜNAY

İnfaz ve Koruma Memuru

Kayseri 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

ŞİİR

Konan Göçer

Dünyaya şifa olurdu
Ölüme çare bulurdu
Canı teninde dururdu
Lokman hekim ölmedi mi?

Koca cihana hükmeden
Nice diyarı fetheden
Âleme nizam bahşeden
Şol Kanuni ölmedi mi?

Elinden düşmez kalemi
Gezdi Arabı Acemi
Çizdi cihan-ı âlemi
Piri Reis ölmedi mi?

Ne olursan ol gel dedi
Yan aşk ile ol kül dedi
Kendin ara bul gel dedi
Celâleddin ölmedi mi?

Kızılırmak gibi aktı
Sofralarda iz bıraktı
Gönlünün ucu yanıktı
Karac'oglan ölmedi mi?

Kaşları çatık celalli
Çöllerde aslan misali
Arşa yükseltti hilali
Yavuz Selim ölmedi mi?

Eserleri sıralanmış
Şöhreti cihani aşmış
Selimiye'yi bırakmış
Mimar Sinan ölmedi mi?

Zalime boyun eğmeyen
Atın sırtından inmeyen
Bu toprağı yurt eyleyen
Alparslan Han ölmedi mi?

Bitmez toprağa hasreti
Yoktu ufacak nefreti,
O da içti bu şerbeti
Âşık Veysel ölmedi mi?

Güldüren makûs talihi
Yeniden yazan tarihi
İstanbul'un tek fatihi
Sultan Mehmed ölmedi mi?

Türkülere ruh üfleyen
Kaderi bahtı gülmeyen
Hâlâ dillerden düşmeyen
Neşet baba ölmedi mi?

Burçlara dikti sancağı
Kanla suladı toprağı
Kalktı şehadet parmağı
Ulubatlı ölmedi mi?

Yaradılanı severdi,
Can sineye konuk derdi
Ecel hep onu beklerdi
Yunus Emre ölmedi mi?

Âlimlerin en âlâsı
Tıp ilminin babası
Kâinatta yok dehası
İbn-i Sina ölmedi mi?

Gençliğini çöpe atan
Derdi şiirle anlatan
Büyük nesli aydınlatan
Necip Fazıl ölmedi mi?

Fikirleri büyük Hakan
Yalnızca Allah'tan korkan
Ardında izler bırakan
Abdülhamid ölmedi mi?

Küçücük bir tohum ekti
Günbegün büyüyecekti
Bin yıl hüküm sürecekti
Osman Gazi ölmedi mi?

Onun yolu daim sevgi
Tasavvufta yoktur dengi
Kerametli Türkmen şeyhi
Hacı Bektaş ölmedi mi?

İstiklalimizin şairi
Kurtuluşun cevahiri
Ruhu bedeninden iri
Mehmet Akif ölmedi mi?

Konan göçtü bu cihandan
Kimler geçti bu cihandan
Çok can uçtu bu cihandan
Ruh olup da kalmak gerek...

Abdullah KAYA

Öğretmen

Nazilli E Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu

Bir Şehit Sultan ABDÜLAZİZ Han

"Osmanlı Devleti Girit için 27 sene kan döktü. Her karış toprağını mübarek şehit kanıyla suladı. Ordumda tek bir asker, donanımda tek bir sandal kalana kadar ecdadımın mirasını korumak mecburiyetindeyim."

Sultan Abdülaziz Han

Tarih 1861 Yer İstanbul

Osmanlı Devleti'nin 32. padişahı olan Sultan Abdülaziz Han düzenlenen merasimle tahta çıkıyordu. Peki güçlü, kuvvetli, sert mizaçlı bu Osmanlı padişahı kimdi?

Sultan Abdülaziz Han, 1830 yılında İstanbul'da hayata gözlerini açmıştı. Küçüklüğünde iyi bir eğitim almış, şehzadelik günlerini iyi değerlendirmiş ve tahta çıkacağı günü beklemişti. Nihayet tarihler 1861 yılını gösterdiğinde beklediği zaman gelmiş ve 31 yaşında Osmanlı tahtına oturmuştu. Büyük hayalleri, uçsuz bucaksız planları vardı Sultan Abdülaziz Han'ın. Artık idealleri uğruna gece gündüz demeden, yorgunluk nedir bilmeden çalışmaya başlamıştı.

Sultan Abdülaziz Han tahta çıktığında Kırım Savaşı biteli birkaç yıl olmuştu. Bu büyük savaşın yaraları hâlâ sarılmaktaydı. İlk hedef olarak büyük savaşlara girmeme politikasını uygulayan Sultan Abdülaziz Han, bunun için büyük bir denge politikasını uygulamaya koydu. Batı devletleriyle iyi ilişkiler kurularak sorunlar masada çözülmeye

çalışıldı. Devletin toprak kaybı bir yana uzun yıllar sonra ilk defa Afrika kıtasında ve Arap vilayetlerinde toprak kazanımları oldu ve devlet sınırları genişletildi. Yıpranan donanma büyük bir değişime ve yenileşmeye gidilerek yeniden inşa edildi. Osmanlı donanması dünyaya meydan okuyan bir güç

Sultan Abdülaziz Han, 1830 yılında İstanbul'da hayata gözlerini açmıştı. Küçüklüğünde iyi bir eğitim almış, şehzadelik günlerini iyi değerlendirmiş ve tahta çıkacağı günü beklemişti. Nihayet tarihler 1861 yılını gösterdiğinde beklediği zaman gelmiş ve 31 yaşında Osmanlı tahtına oturmuştu.

hâline geldi ve dünyanın üçüncü donanması oldu. Bu donanma Girit İsyanı'nın bastırılmasında önemli bir rol oynadı. Hayalleri yolunda ilerleyen Sultan Abdülaziz Han sırayla büyük değişimler yapmak-taydı. Gençti ve inanılmaz hırslıydı. Osmanlı ayağa kalkacak ve eski günlerine geri dönecekti.

Sultan Abdülaziz Han'ın yenilik hareketleri sadece askeri alanda değildi. Çok büyük hayalleri vardı ve çok büyük yenilikler düşünmekteydi. İşte bunun için bir milletin kalkın-masının en önemli yönünün eğitim olduğunu bilen Sultan Abdülaziz Han eğitim alanında unutulma-yacak yeniliklere girişti. Eğitim müfredatında büyük yenilikler ve gelişmeler yaptı. Var olan mesleki ve teknik okullarda batılı okullar-la aynı seviyeye çıkarıldı. Eğitim hayatında büyük yenilikler getiren Maarif-i Umumiye Nizamnamesi yayımlandı. Kurumlar; ilköğretim kurumları, ortaöğretim kurumları ve yüksekokullar olarak üçe ayrıldı ve planlanan programlar eksiksiz uygulandı.

Sultan Abdülaziz Han'ın hayalleri ve yenilikleri bu kadarla sınırlı değildi. Devletin bürokrasisinde ağır işleyen kurumlarda yenilikler yapılarak iş ve işlemler hızlandı-rıldı. Askeri okullar batılı anlamda modernleştirildi. Mesleki ve teknik okullar Anadolu vilayetlerinde açılarak sayıları artırıldı. Sultan Ab-

dülaziz Han'ın yenilikleri bitmiyor, gece gündüz demeden çalışıyordu. Açtığı yeni kurumların bir kısmını sayacak olursak;

*Divan-ı Ahkâm-ı Adliyye (YAR-GITAY) kuruldu. 1868

*Şura-yı Devlet (DANIŞTAY) ku-ruldu. 1868

* Mecelle yayınlandı. (1870)

*İtfaiye teşkilatı kuruldu. (1871)

*Bank-ı Osmani Şahane açıldı. (1863)

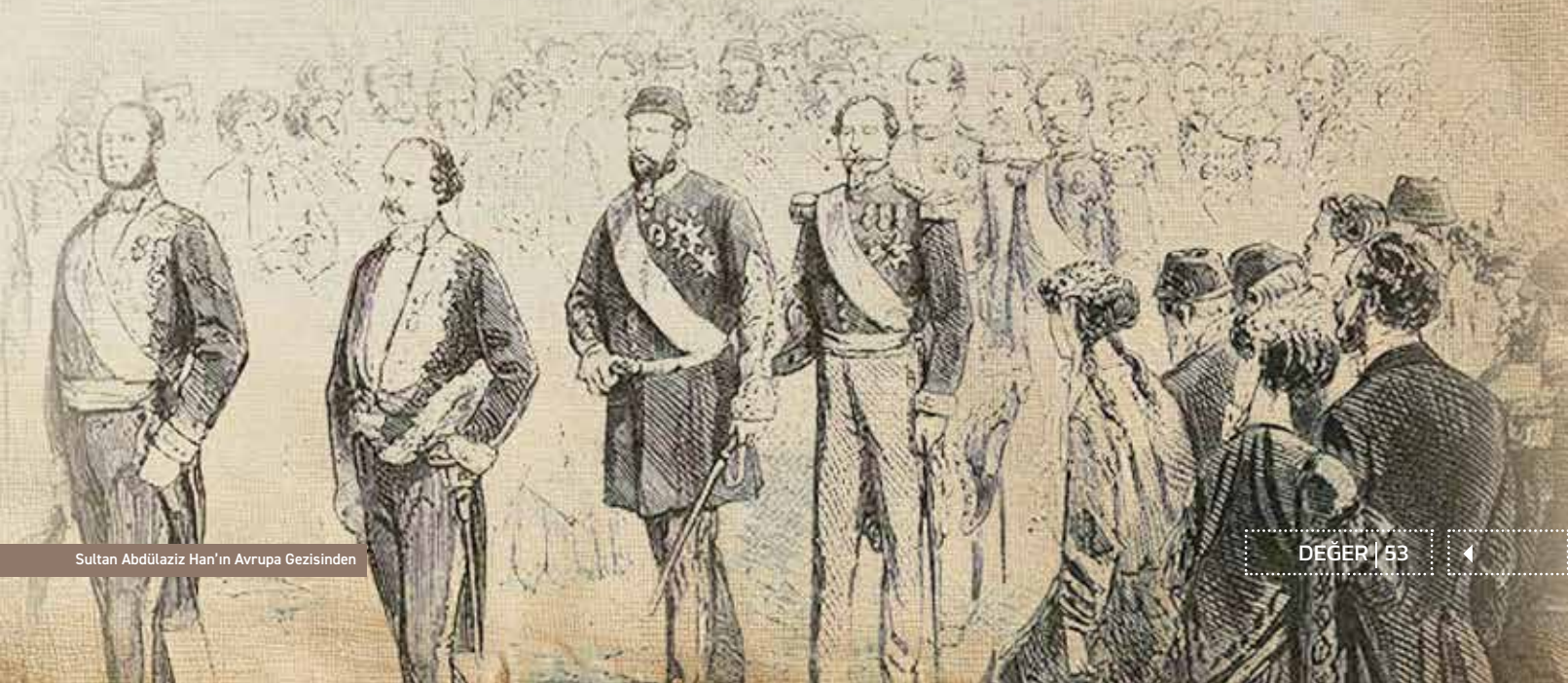
*İlk posta pulu basıldı. (1863)

Sultan Abdülaziz Han 15 yıl gibi kısa bir saltanat dönemine bu kadar büyük yenilikler sığdırdı. Osman-lı padişahları arasında ilk defa Avrupa'ya ziyarete çıktı. Avrupa devletlerinde büyük bir coşkuyla ve saygıyla karşılandı. Dönemi boyunca patlak veren isyanlar büyük bir kararlılıkla bastırıldı. Balkanlar'da ve Yemen'de isyancılara göz açtır-mayan Osmanlı ordusu isyanları kısa sürede bitirdi. Girit İsyanı bazı tavizler verilerek bastırıldı.

Sultan Abdülaziz Han'ın bu büyük yenilikleri ve değişimleri maalesef bazı devlet adamları tarafından hoş karşılanmadı. Kendisine karşı gizliden gizliye çalışmalar yürütüle-rek tahttan indirmek için fırsat kol-lanmaya başlandı. Sultan Abdülaziz Han büyük bir sultan idi. Geleceği

görüyor ve devletin en iyi şekilde yenilenmesini sağlayarak batıların dediği hasta adam tabirini ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Ancak bazı makam sahibi kişiler onun bu yanı-nı görmediler ve kendi menfaatleri zedelendiği için ona karşı isyan hareketine giriştiler. Kandırdıkları bazı subay ve öğrenciler ile devlet adamlarının da katılımıyla beraber 30 Mayıs 1876 tarihinde bir oldu-bitti ile tahttan indirdiler. Bu güçlü kuvvetli ve ileri görüşlü padişahın yaşamasını kendi gelecekleri için tehlikede gören güçler maalesef 4 Haziran 1876 yılında Sultan Abdü-laziz Han'ı şehit ettiler. Kayıtlara in-tihar olarak geçirmeye çalışsalar da yapılan otopside iki bileğinin kesik olması ve vücudunda darp izlerinin olması bu kahraman padişahın katilleriyle uzun süre boğuştuğunu göstermektedir.

15 yıllık kısa bir saltanat dönemine bu büyük yenilikleri sığdıran Sultan Abdülaziz Han sporcu yapısı, güreşe olan merakı ve pehlivanlığı ile bilinirdi. Aynı zamanda mü-zîge ayrı bir merakı olan sultan, hattat ve ressamlığı ile de büyük bir sanatkârdı. Cesareti, yenilikleri ve hizmetleriyle kısa bir ömre sayısız yenilikler sığdıran Sultan Abdü-laziz Han tarihimizde unutulmayan yerini almıştır. Ruhü şad olsun.

Nevriye Sinem TOSUN

Sağlık Memuru

Karaman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

BİR ŞEHİRİN DİRİLİŞİ

BİR MİLLETİN ZAFERİ

Bazı şehirler vardır ki yalnızca taşları, sokakları, deniziyle değil uğruna verilen mücadeleyle anılır. İzmir, işte o şehirlerden biridir. Tarihin ve medeniyetin kucaklarında, yüzyıllar boyunca farklı kültürleri ağırlamış bir liman şehri. Onun göz alıcı mavi-liği, zeytin ağaçlarının yeşili ve yamaçlarına kurulu evlerin beyazlığı işgalin kara dumanıyla kaplandığında yalnızca bir şehir değil bir millet yaralandı ve 9 Eylül 1922 sabahı bu yaralı kalp yeniden atmaya başladı. Onun kurtuluşu yalnızca bir harbin sonu değil bir milletin yeniden doğuşunun müjdesidir.

İşgalin Kara Gölgesi: 15 Mayıs 1919

I. Dünya Savaşı'nın ardından Osmanlı Devleti'nin imzaladığı Mondros Mütarekesi (30 Ekim 1918), Anadolu topraklarını fiilen savunmasız hâle getirmişti. Mütarekenin 7. maddesi, "Herhangi bir stratejik nokta, güvenliği tehdit ettiği takdirde işgal edilebilir." hükmüyle İtilaf Devletlerine diledikleri bölgeye asker çıkarma hakkını tanıyordu. Bu hukuki kılıf Batı Anadolu'nun en gözde limanı olan İzmir'i hedef hâline getirdi.

İşgalden Kurtuluşa Giden Yol

İzmir'in kurtuluşu, Türk milletinin bağımsızlık mücadelesinin en çar-

pıcı dönüm noktalarından biridir. 15 Mayıs 1919'da Yunan birliklerinin İzmir'e çıkmasıyla başlayan işgal, Anadolu halkının ruhunda derin bir sızı yaratmış ve bu sızı kısa sürede bir direniş ateşine dönüşmüştür. Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkışı (19 Mayıs 1919) ile başlayan Milli Mücadele yalnızca askerî bir savaş değil aynı zamanda bir milletin var olma iradesinin haykırışıydı. İzmir'in kurtuluşu bu haykırışın en güçlü yankısıdır.

15 Mayıs 1919 sabahı Yunan donanmasına ait gemiler İzmir limanına demir attığında denizin maviliği yerini savaş gemilerinin siyah gölgelerine bırakmıştı. Kordon boyunca sessiz bir gerginlik hakimdi. Ancak kısa süre sonra sessizlik bozuldu. Hasan Tahsin'in attığı o meşhur ilk kurşun yalnızca bir düşman askerine değil düşmanın Anadolu'daki işgal planlarına sıkılmıştı. Bu kurşunla birlikte İz-

Hasan Tahsin

mir yalnızca işgalin başladığı değil direnişin simgesinin doğduğu şehir olmuştur. O gün İzmir’de yaşananlar sivil halka yönelik ağır bir baskı ve şiddet olaylarıyla da hafızalara kazındı. Hasan Tahsin’in Kordon’da attığı ilk kurşun hem bir direnişin sembolü oldu hem de “İzmir” isminin Kurtuluş Savaşı literatüründe özel bir yere yerleşmesini sağladı. Rum ve Ermeni çetelerinin, Yunan ordusunun koruması altında Türk mahallelerine saldırması halkın acısını derinleştirdi. Ancak bu saldırılar halkın iradesini kıramadı. Aksine Millî Mücadele’nin her köşesinde “İzmir” bir hedef ve bir ideal hâline geldi.

Direniş Ruhunun Yükselişi

İzmir’in işgali, Anadolu’nun dört bir yanında millî direniş kıvılcımlarını ateşledi. Balıkesir, Aydın, Nazilli, Akhisar ve çevresinde halk, kendi imkânlarıyla Kuvayimillîye birliklerini kurdu. Çoğu zaman ellerinde av tüfekleri, eski kılıçlar veya dedelerinden kalma silahlarla mücadeleye giriştiler. Kadınlar mermi taşıdı, yaşlılar cephe gerisinde lojistik destek sağladı. Halide Edip Adıvar’ın “Türk’ün Ateşle İmtihani” eserinde anlattığı gibi Anadolu kadınlarının cepheye mermi taşıması yalnızca bir lojistik faaliyet değil bağımsızlık inancının vücut bulmuş

hâliydi. Öyle ki Türk kadını, elinde bebek, sırtında mermi ile yürüdü. Çünkü o mermi vatanın nefesiydi. Ege köylerinde çocukların bile nöbet tuttuğu anlatılır. Çünkü herkes biliyordu ki İzmir yalnızca İzmir’in değil bütün milletin onuruydu.

Büyük Taarruz: Kurtuluşa Giden Yol

1922 yazı geldiğinde Mustafa Kemal Paşa ve arkadaşları nihai darbeyi vurmak için hazırды. 26 Ağustos 1922 sabahı Afyon Kocatepe’de başlayan Büyük Taarruz, dört gün içinde Yunan ordusunu darmadağın etti. 30 Ağustos Başkomutanlık Meydan Muharebesi ile zafer kesinleşti.

1 Eylül’de Mustafa Kemal Paşa tarihe geçen emrini verdi:

“Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz’dir. İleri!”

Bu emir yalnızca bir askerî komut değil üç yıl boyunca süren işgalin intikamını almak, İzmir’i yeniden Türk bayrağıyla buluşturmak için verilen kesin karardı. Türk süvari birlikleri köyleri ve kasabaları hızla geçerek direnişin sembol şehri İzmir’e doğru ilerledi.

9 Eylül 1922: Zaferin Şehre Girişi

9 Eylül sabahı İzmir ufukunda görünen toz bulutları bir ordu-nun yaklaştığını müjdeliyordu. 1. Süvari Tümeni Komutanı Mürsel Paşa önderliğinde gelen birlikler, Belkahve üzerinden İzmir’e girdi. Halk sokaklara döküldü. Kimileri şükür secdesine kapandı kimileri bayrağını pencerele astı. Yüzbaşı Şerafettin Bey, Hükümet Konağı’na çıkarak Türk bayrağını göndere çekti. O an üç yıl dört ay süren işgal sona ermişti. Konak Meydanı’nda toplanan kalabalığın gözyaşları sevinçten dökülen gözyaşlarıydı. O gün İzmir’in her sokağı her evi bir bayram yerine döndü. Yaşlı bir İzmirli yıllar sonra o anı şöyle anlatmıştır:

“Üç yıl boyunca sabahları düşman marşlarıyla uyanırdık. 9 Eylül sabahı at nalı sesleriyle uyandık. Baktık ki gelenler bizim evlatlarımız...”

Stratejik ve Manevî Anlam

İzmir’in kurtuluşu yalnızca bir şehrin özgürleşmesi değil Türk Kurtuluş Savaşı’nın fiilen sona erdiğinin ilanıydı. Bu zafer, Mudanya Mütarekesine (11 Ekim 1922) giden yolu açtı. Lozan Antlaşması (24 Temmuz 1923) ile bu zafer daha da taçlandı. Stratejik açıdan Ege limanlarının yeniden Türk hâkimiyetine geçmesi, ekonomik bağımsızlık için de hayati önemdeydi. İzmir ticaret yollarının düğüm noktasıydı. Limanı ve hinterlandı ile Türkiye’nin batıya açılan kapısıydı. Psikolojik olarak ise İzmir’in kurtuluşu milletin öz güvenini yeniden inşa etti. İşgalin başlamasından beri gölgeleyen gurur yeniden bayrakla, ezanla, özgürlükle birleşti.

Kurtuluşun Mirası

9 Eylül 1922, bugün hâlâ yalnızca bir tarih değil yaşayan bir mirastır. Her yıl yapılan kutlamalar o günün coşkusunu ve anlamını gelecek kuşaklara taşır. İzmir’in sokaklarında dalgalanan bayraklar bir milletin iradesinin sembolüdür. İzmir’in kurtuluşu bir tarih sayfası değil bugünün özgür yaşamının temellerini atan bir mirastır.

9 Eylül vatan sevgisinin, birlik olmanın, bağımsızlık uğruna can vermenin ne demek olduğunu anlatır. O günün kahramanları sadece üniformalı askerler değil köyünden çıkıp cepheye koşan gençler, mermi taşıyan kadınlar, cephe gerisinde sabırla bekleyen yaşlılardır. İzmir’in kurtuluşu bir milletin kaderini yeniden yazma iradesidir. Bugün İzmir’in sokaklarında özgürce dolaşabiliyorsak 9 Eylül sabahının getirdiği güneşe borçluyuz. Bu yüzden İzmir’in kurtuluşu hem bir şehrin hem de bir milletin yeniden doğuşunun adıdır.

Dr. Burçin IŞİM

Müdür Yardımcısı

Bakırköy Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

1920 YILI DERSAADET (İSTANBUL) CİNAYET, ÜSKÜDAR VE BEYOĞLU TEVKİFHANELERİ MEMURİN KADRO CETVELİ

Haziran sayımızda Hapishane-i Umumiye ait memurin ve müstahdemin kadro cetvelinden bahsetmiştik. Bu yazımızda da Dersaadet Cinayet Tevkifhanesi memurin ve müstahdemin kadro cetvelinden söz etmeyi düşünüyorduk ama teknik olarak bunu yapmamız mümkün olmadı. Çünkü hazırlanan müstahdemin cetvelinde Dersaadet Cinayet Tevkifhanesi, Üsküdar ve Beyoğlu Tevkifhaneleri personeli karışık vaziyette verilerek personelin hangi hapishanede çalıştığı yazılmamıştır. Bundan dolayı bu sayımızda Dersaadet Cinayet

Tevkifhanesi, Üsküdar ve Beyoğlu Tevkifhanelerinde çalışan memurin cetveli üzerinde değerlendirmelerde bulunacağız. Gelecek sayımızda ise bu hapishanelerde görevli müstahdemin cetveli konusunu ele alacağız.

Kadro cetveline öncelikle ünvanı (memuriyeti), ismi (esami), maaşı, göreve başlama tarihi (mübaşeret) ve son olarak da açıklama kısmında bir önceki görevi ile çok önemli sicil bilgileri kaydedilmişti. 1920 yılında Dersaadet Cinayet Tevkifhanesinde memurin kadrosunda yazılı görevli sayısı 23'tü. Müdür,

muavin-i evvel, muavin-i sani, tabib, tathirat memuru, tathirat memuru muavini, asistan, tımarcı, hastane memuru, muhasebe memuru, muhasebe kâtibi veznedar, ambar memuru, ambar memuru muavini, başkâtip, ilamât kâtibi, kâtip, inzibat memuru, Ermeni papaz, Rum papaz, haham ve makinist tamirci olmak üzere birbirinden farklı 21 ünvan bulunmaktaydı. Bugün bu ünvanların neredeyse hiçbirisi kullanılmamaktadır. Oldukça dikkat çekici bir husus ise hapishane çalışanlarının tamamının memuriyete başlama tarihlerinin 1919 ve 1920 yılları arası olmasıdır. Bir önceki yazımızda bahsettiğimiz Hapishane-i Umumi kadrosunda görevli memurların birçoğunun vazifeye başlama tarihleri aynı idi.

İtilaf Devletlerinin hapishaneler üzerinden hükümete yaptığı siyasi baskılar bu kadroları ihdas etmeyi hızlandırmış olduğu kanaatimizi evvelce bildirmiş olmakla birlikte bu yılların hapishanelerin kadrolaşması meselesinde çok önemli zamanlar olduğunu burada belirtmekte fayda olduğunu düşünüyorum. Esasında hapishane kurum kültürünün başlangıç yıllarının bu zamanlar olduğunu söylemenin ya da en azından temellerini bu yıllarda aramanın daha doğru olacağı kanaatindeyim.

Cetvele göre Dersaadet Hapishanesi Müdürü İsmail Hakkı Bey idi ve

maaşı 3.500 kuruş ile İstanbul'da bulunan tüm hapishane müdürlerinden daha fazla idi. Muavin-i evvel en fazla ikinci maaşı alan ünvan olurken muavin-i sani, tabib ve muhasebe memuru 2.000 kuruş maaşla en yüksek maaşı alan ünvanlarda üçüncü sırada yer almaktaydılar. En düşük maaş ise Ermeni ve Rum papazlara aitti. Müdür İsmail Hakkı Bey, Tabib Vassaf Bey, Tathirat Memuru Muavini Hulusi Efendi, Hastane Memuru Rifat Efendi ve Ambar Memuru Muavini Mehmed Halid Efendi 4 Aralık 1919 tarihinde Dersaadet Cinayet Tevkifhanesinde göreve başlayan ilk memurlardı. Bazı memurların vazifeye başlama tarihlerinin yanına sadece mim "M" harfi konularak bir önceki memurla aynı tarihte göreve başladığı bildirilmişti.

Kurumda bugünkü ismi ile müdür yardımcısı veya 2. müdür ünvanları ile benzer olan iki adet kadro vardı. Ancak burada dikkatimizi çeken ve günümüzde uygulanmayan bir statü farkı söz konusuydu. Başka bir ifade ile müdür yardımcılarının arasında evvel ve sani olarak adlandırılan iki adet farklı ünvan ile biri diğerinin üstü/amiri konumundaydı. Mesela, Muavin-i Evvel (1. Müdür Yardımcısı) Vehbi Bey'in cetveldeki isminin karşısına “Muavin-i sanilikten terfien tayin edilmiştir.” ibaresi düşülerek terfi almadan önceki kadrosunun muavin-i sani olduğu açıkça belirtilmişti. Yine bu açıklama kısmından anlaşılmaktadır ki Muavin-i Sani Ziya Bey ise muhasebe memurluğundan bu göreve terfi etmişti.

Açıklama kısmında memurlara ait terfi veya tenzil-i rütbe ile bir üst veya alt göreve atanmış oldukları yazılmıştı. Bu kapsamda Hastane Memuru Mehmed Efendi'nin ilamât kitabetinden tenzilen bu göreve atandığını görüyoruz. Dolayısıyla hastane memurluğunun kâtiplikten alt bir görev olduğunu da anlamış oluyoruz. Bahattin Efendi ise baş kitabetten terfien ambar

memurluğuna atanmıştı. Buna göre ambar memurluğu kâtiplik ünvanından daha üst konumdaydı. Yine Sergardıyan Sadık Efendi terfi alarak inzibat memuru olmuştu. Tüm bunlarla birlikte birbirinden farklı kurumlarda çalışan aynı ünvana ait kişilerin de birbirine denkliği yoktu.

İlamât Kâtibi Kani Efendi yine ilamât kâtibi olarak terfien Üsküdar Tevkifhanesinden Dersaadet Cinayet Tevkifhanesine atanmıştı. Dolayısıyla Dersaadet Cinayet Tevkifhanesi, Üsküdar Tevkifhanesinden daha önemli/üst bir kurumdur. Başka bir ihtimalde Üsküdar Tevkifhanesi Dersaadet Cinayet Tevkifhanesine bağlı bir kurumdur. Kaldı ki bu olasılığı Üsküdar Tevkifhanesinin bir müdürünün olmaması ve müstahdemin cetvelinin karışık vaziyette düzenlemiş olması oldukça kuvvetli kılmaktadır.

İkinci hapishanemiz Üsküdar Tevkifhanesiydi. Bu kurumda müdür veya muavini yoktu. Onun

“Kadro cetve-
line öncelikle
ünvanı (memuriye-
ti), ismi (esami), ma-
aşı, göreve başlama
tarihi (mübaşeretı)
ve son olarak da
açıklama kısmında
bir önceki görevi ile
çok önemli sicil bil-
gileri kaydedilmişti
1920 yılında Dersaa-
det Cinayet Tevkif-
hanesinde memurin
kadrosunda yazılı
görevli sayısı 23’tü.

yerine şube memuru ve şube memuru muavini vardı. Bugünkü idare memuru kadrosuna eş değer olduğunu düşündüğümüz bu durumun sebebi kuvvetle muhtemel Üsküdar Tevkifhanesinin İstanbul Cinayet Tevkifhanesinin bir şubesi olmasıydı. Şube Memuru Vasfi Bey Cinayet Tevkifhanesi muavin-i

TARİHİ CEZAEVLERİ

evveli kadar maaş almaktaydı. 16 kadrosu bulunan kurumda şube memuru, şube memuru muavini, hesap memuru, kâtip veznedar, tabib, asistan, tathirat memuru, ambar memuru, ambar memuru muavini, hastane memuru, ilamât kâtibi, tevkifhane kâtibi, hapishane kâtibi, inzibat memuru olmak üzere birbirinden farklı 14 farklı ünvan vardı. Bu kurumunda tamamı 1919 ve 1920 yıllarında atananlardan oluşmaktaydı. Tathirat Memuru (Temizlik Memuru) Kanber Efendi inzibat memurluğundan tenzil-i rütbe edilmişti. İlamât Kâtibi Fahri Efendi ise tevkifhane memurluğundan terfi etmişti.

Son kurumumuz ise Beyoğlu Tevkifhanesi idi ve bu kurumda Üsküdar Tevkifhanesi gibi şube memuru tarafından idare edilmekteydi. Dolayısıyla bu kurumunda Üsküdar Tevkifhanesi gibi Dersaadet Cinayet Tevkifhanesine bağlı bir kurum olduğunu değerlendirmekteyiz. Bu kurumdaki şube memuru ise 2.000 kuruş maaşla Cinayet Tevkifhanesi muavin-i sanisi ile aynı maaşı almaktaydı. Oysa Üsküdar Tevkifhanesinin Şube Memuru Cinayet Tevkifhanesi müdür-i evveli ile aynı maaşa sahipti. Dolayısıyla Beyoğlu Tevkifhanesinin statüsü muhtemelen Üsküdar Tevkifhanesinden sonra gelmekteydi.

Bu üç tevkifhane ile günümüzün modern kurumları arasındaki temel fark eğitim, iyileştirme ve psikososyal servis hizmetlerine ait herhangi bir kadroya yer verilmemiş olmasıdır. Açıkçası geçmişle günümüz kurumları arasında sadece kadro ünvanları arasında farklılık yok. Çok belirgin bir şekilde anlayış ve insana bakış baştan sona değişmiş durumda. İnsan merkezli perspektif bugün tüm kurumlara sirayet etmiş ve bu noktadan hareketle yoluna devam etmektedir. Burada şunu da hatırlatmak isterim. Bir tarihçi, geçmişe sınıf öğretmenin çocuklara davranışı nazarıyla bakmalıdır. Başka bir ifadeyle bugünün değerleri

ile geçmişi yargılamak doğru değildir. Kim bilir belki bir yüzyıl sonra bugünün infaz anlayış ve bakış açısı da başka bir yere evrilmiş olur. Belki de denetimli serbestlik bu tarihi evrilmenin, değişimin, kırılmanın başlangıcıdır ve bizzat bu değişimin içinde bulunduğumuzdan dolayı bu durumu tam olarak idrak edemiyoruzdur.

“ Oldukça dikkat çekici bir husus ise hapishane çalışanlarının tamamının memuriyete başlama tarihlerinin 1919 ve 1920 yılında olması gelmektedir. Bir önceki yazımızda bahsettiğimiz Hapishane-i Umumi kadrosunda görevli memurların birçoğunun vazifeye başlama tarihleri aynı idi.

Sıra No	Memuriyeti	Esami	Miktar-ı Maaşı	Vazifeye Mübaşeret	
1	Müdür	İsmail Hakkı Bey	3500	4 Kanunuevvel 35	
2	Muavin-i evvel	Vehbi Bey	2500	28 Kanunuevvel 36	Muavin-i sanilikten terfien
3	Muavin-i Sani	Ziya Bey	2000	28 M.	terfien
4	Tabib	Vassaf Bey	2000	4 Kanunuevvel 35	
5	Tathirat Memuru	Hulusi Efendi	1750	6 M.	
6	Muavini	Tufan Efendi	1200	4 M.	
7	Asistan	Cevat Nüzhet Zekani Bey	1200	8 M.	
8	Tımarcı	Hacı Mehmed Kamil Efendi	1000	1 Kanunusani 36	
9	Hastane Memuru	Rifat Efendi	1000	4 Kanunuevvel 35	
10	Hastane Memuru	Mehmed Efendi	1000	15 Mart 36	İlamât kitabetinden
11	Muhasebe Memuru	İhsan Efendi	2000	28 Kanunuevvel 36	Ambar memurluğundan
12	Muhasebe Kâtibi	Zahid Bey	1500	23 Kanunuevvel 35	terfien
13	veznedar Ambar Memuru	Bahaddin Bey Mehmed Halid	1750	28 Kanunuevvel 36	Başkitabetten terfien
14	Muavini	Efendi	1500	4 Kanunuevvel 35	
15	Başkâtip	Kasım Bey	1700	28 Kanunuevvel 36	
16	İlamât Kâtibi	Kani Efendi	1500	15 Mart 36	Üsküdar İlamât kitabetinden terfien
17	Kâtip	Beyazid Efendi	1000	18 Teşrinievvel 35	
18	İnzibat Memuru	Ata Efendi	1600	14 Kanunusani 36	
19	İnzibat Memuru	Sadık Efendi	1600	10 Mart 36	Ser gardiyanlıktan terfien
20	Ermeni Papaz	Küd Çakıryan Efendi	400	1 Şubat 36	
21	Rum Papaz		400		El-yevm tayin edilmemiştir.
22	Haham		400		El-yevm tayin edilmemiştir.
23	Makinist tamirci	Ahmed Saim Efendi	900	22 Kanunuevvel 36	
Sıra No	Memuriyeti	Esami	Miktar-ı Maaşı	Vazifeye Mübaşeret	
1	Şube Memuru	Vasfi Bey	2500	4 Kanunuevvel 35	
2	Muavini	Bahaddin Bey	2000	18 Teşrinievvel 35	
3	Hesap Memuru	Kemal Efendi	1750	18 Kanunuevvel 35	
4	Kâtip veznedar	Hüsameddin Efendi	1250	4 Kanunuevvel 35	
5	Tabip	İhsan Bey	1500	14 M	
6	Asistan	Arif Bey	1000	16 M	
7	Tathirat Memuru	Kanber Efendi	1500	15 Mart 36	İnzibat memurluğundan
8	Ambar Memuru	Arif Hikmet Efendi	1500	4 Kanunuevvel 35	terfien
9	Muavini	Kemal Efendi	1250	4 M	
10	Hastane Memuru	Adnan Bey	1000	4 M.	
11	İlamât Kâtibi	Fahri Efendi	1200	15 Mart 36	Tevkifhane
12	Tevkifhane Kâtibi	Ziya Efendi	1000	4 Kanunuevvel 35	memurluğundan terfien
13	Tevkifhane Kâtibi	Aziz Efendi	1200	18 Teşrinievvel 35	
14	Hapishane Kâtibi	Cemil Efendi	1000	18 M	
15	İnzibat Memuru	Ahmed Hamdi Efendi	1600	4 Kanunuevvel 35	
16	İnzibat Memuru	Cevdet Efendi	1600	15 Mart 36	

DERSAADET TEVKİFHANESİ

ÜSKÜDAR TEVKİFHANESİ

Özlem YILDIRIM

Sosyal Çalışmacı

Kırşehir 2 No.lu Açık Ceza İnfaz Kurumu

KİŞİSEL GELİŞİM

Ruhsal Tükeniş KUSURSUZLUĞUN BEDELİ

Mükemmeliyetçilik, başarıyı ve kusursuzluğu hedeflemek gibi görünse de çoğu zaman kişinin kendini yetersiz hissetmesinin gizli bir yansımasıdır. Yüksek standartlar koymak, hata yapmaktan aşırı korkmak ve sürekli tatminsizlik yaşamak mükemmeliyetçiliğin temel özellikleri olarak karşımıza çıkar. Bu düşünce yapısı kişiyi sürekli bir içsel eleştirmeyle yaşamaya zorlar. Yapılan iş hiçbir zaman “yeterince iyi” değildir ve her zaman daha iyisi yapılmalı hissi vardır. Ancak gerçek hayatta kusursuz olmak mümkün değildir. Bu nedenle mükemmeliyetçilik kişide kronik bir tatminsizlik ve stres yaratır.

Mükemmeliyetçilik çoğu zaman sadece yüksek hedefler değil görünmeyen bir “kendini yetersiz hissetme” halidir. Hata yapma korkusuyla risk almaktan kaçarsın. Hep daha fazlasını daha iyisini yapmak istersin ve gerçek hayatta kusursuzluk imkânsız olduğunda bu çaba seni duygusal olarak tüketir. Uzun vadede bu baskı; tükenmişlik, anksiyete ve depresyon gibi psikolojik sorunlara yol açabilir. Mükemmeliyetçi bireyler hata yapmaktan korktukları için risk almaktan çekinir ve kendilerini sınamaktan kaçınırlar. Bu durum gelişimlerini engellerken öz güvenlerinde de azalmaya neden olur. Bir süre sonra

kişi başarılı olsa bile içindeki eleştirme bunu görmezden gelir:

“Tamamladın ama yetmezdi.”

“Olmadı bir daha baştan yap.”

Peki, bu kısır döngü nasıl kırılır?

İlk adım kendinle savaştan vazgeçmek. Herkes hata yapar. Her şey kusursuz olmak zorunda değildir. Çünkü “yeterince iyi” olmak da değerlidir.

İşte birkaç küçük ama etkili farkındalık:

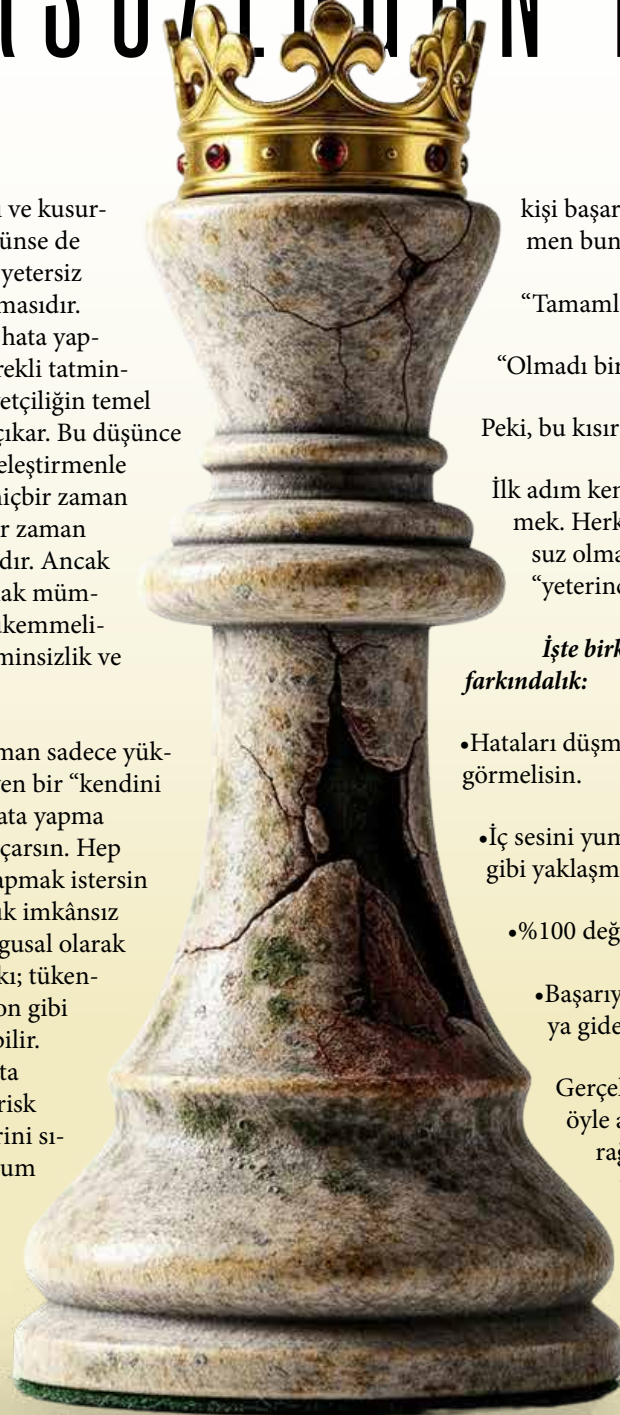
•Hataları düşman değil öğretmen olarak görmelisin.

•İç sesini yumuşatmalı kendine bir dost gibi yaklaşmalısın.

•%100 değil bazen %80 de yeterlidir.

•Başarıyı sadece sonuçla değil başarıya giden süreçle ölçmelisin.

Gerçek hayat pürüzlüdür. İnsan da öyle ama asıl mesele tüm kusurlara rağmen devam edebilmektir. Çünkü en samimi işler mükemmel olmayan ama yürekten yapılanlardır.

VERGİ

DEVLETLERİN HARCIDIR

Bir devletin ayakta kalabilmesi için yalnızca toprağa değil güçlü bir topluma da ihtiyacı vardır. Toplum ise ancak ortak sorumluluk bilinciyle bir arada tutulabilir. Bu sorumluluğun en kadim ve en somut tezahürü vergidir. Vergi yalnızca mali bir araç değildir. Aynı zamanda devlet ile millet arasındaki en eski sözleşmedir.

Tarihsel Bir Perspektif

Vergi, tarihin her döneminde devlet olmanın en temel göstergesi olmuştur. Eski Mısır'da Nil taşkınlarının ardından toplanan tahıl vergileriyle piramitler yükselirken Roma İmparatorluğu vergi sistemi sayesinde Akdeniz'i bir barış havzasına dönüştürmüştür. Osmanlı'da ise "örfi" ve "şer'i" vergilerle köylü korunmuş, şehirli desteklenmiş ve cihan devleti düzeni bu sistem

üzerinden kurulmuştur. Kısacası vergi sadece gelir toplama aracı değil devleti ayakta tutan ve halkla devlet arasındaki bağı güçlendiren bir kavramdır.

Türkiye'de Verginin Stratejik Önemi

Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren vergi, Türkiye'nin kalkınmasının itici gücü olmuştur. Günümüzde Türkiye genç ve dinamik nüfusu ile güçlü kamu altyapısını vergi gelirleriyle desteklemekte bu gelirleri kalkınma yatırımlarına dönüştürmektedir. Yapılan yollar, hastaneler ve okullar ortak geleceğimizin teminatıdır.

Vergi; devlete duyduğumuz inancın, bağlılığın ve sorumluluğun beyanıdır. Ordular vergiyle yürür, sanayi çarkları vergiyle döner. Her

vatandaş ödediği vergiyle bu büyük yapının bir tuğlası olur. Bir infaz ve koruma memuru maaşını aldığı anda, bir köy yolu imar edildiğinde, bir çocuğun aşısı yapıldığında orada mutlaka bir vergi mükellefinin katkısı vardır. Bu, görünmeyen ama derin bir ortaklıktır.

Vergi Kültürü Güvenin Temelidir

Vergi vermek bir gönül meselesidir. Gelişmiş bir vergi kültürü gelişmiş bir medeniyetin göstergesidir. Vergi, devletimizin hedeflerine ulaşmasında halkın desteğinin ve devlete olan güveninin temel taşıdır. Bu bağ ne kadar güçlü olursa ülkemiz de o kadar emin adımlarla geleceğe yürür.

Unutulmamalıdır ki vergi yalnızca bugünün değil yarının da meselesidir. Bugün inşa edilen mali disiplin yarın çocuklarımızın omuzlarında daha hafif bir yük ve daha güvenli bir gelecek anlamına gelir. Her düzenli vergi ödemesi ve her sağlıklı kamu harcaması gelecek kuşaklara bırakılan mali bir mirastır. Bizler bu mirasın emanetçileriyiz. Onlara bırakacağımız en kıymetli değer güçlü bir ekonomi ve itibarlı bir devlettir.

Kaynaklar

1. <https://tusiad.org.tr>
2. <https://dergipark.org.tr>

Ersin KAYA

İnfaz ve Koruma Memuru

Ereğli (Konya) T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Kınalı Keklik

Bozkır Dağı'nın yamaçlarında sabahın ilk ışıklarıyla yankılanan ötüşüyle tanınan kınalı keklik (*alectoris chukar*), Anadolu coğrafyasının en bilinen kuş türlerinden biridir. Adını boynunun çevresindeki karakteristik kırmızımsı kahverengi halkadan alır. Göğsüne doğru inen bu halkayla birlikte sırtında gri ve kahverengi tonlar, yanlarda ise siyah-beyaz çizgiler vardır. Genellikle kaya yamaçlarında, taşlık ve çalılık alanlarda görülür.

Kınalı keklikler, ılıman ve yarı kurak bölgelerde 300 ile 2000 metre rakım arasında yaşar. Yerleşim yerlerinden uzak, insan etkisinin görece az olduğu bölgeleri tercih eder. Sürüler halinde dolaşmayı sever. Yerel halk arasında avlanması yaygındır. Bu sebepten son yıllarda nesli bazı bölgelerde tehlike altına girmiştir.

Beslenme ve Yaşam Tarzı

Kınalı keklikler yerde beslenen kuşlardandır. Tohumlar, bitki filizleri, yeşil otlar, böcekler ve küçük omurgasızlar temel besin kaynaklarıdır. Özellikle ilkbahar ve yaz aylarında protein ihtiyacını karşılamak amacıyla böcek tüketimi artar. Yaşam tarzı doğrudan yerle temas halinde olduğundan bulunduğu ortamın ekosistemiyle uyum içinde yaşar. Su ihtiyaçlarını sabahın erken saatlerinde ve gün batımına doğru gidermeyi tercih eden kınalı keklik, gün içinde yüksek sıcaklıklardan korunmak amacıyla çalı altlarında dinlenir ve serin gölgelerde zaman geçirir.

Kekliklerin Bahar Mesaisi: Yuva-dan Yavruya

Mart ayı sonu itibarıyla üreme dönemine girilir. Erkek keklik, alçak sesli çağrılarla dişiye etkilemeye

çalışır. Tek eşlidir. Dişi çalı altlarına ya da kayalık oyuklara yaklaşık 10-15 yumurta bırakır. Kuluçka süresi 23-25 gün arasındadır. Yavrular çıktıktan sonra hemen yürüyebilir. Anne, yavrularını besin ararken gözetler ve sürü içgüdüğü kısa sürede gelişir. Yüksek yavru ölümlerine rağmen üreme döneminde bıraktığı yumurta sayısı türün varlığını sürdürmesini sağlar. Yine de yırtıcı hayvanlar, tarım ilaçları ve aşırı avcılık gibi tehditler yumurta ve yavru kaybına neden olmaktadır.

Kınalı Kekliğin Türk Kültüründeki Yeri

Anadolu kültüründe kınalı keklik yalnızca bir kuş değil aynı zamanda bir sembol olarak yer edinmiştir. Türk halk edebiyatında, türkülerde ve efsanelerde güzelliğin, özlemin ve gurbetin ifadesi olarak kullanılır.

Kınalı keklik öter yüce dağlarda

Benim yarım gezer yeşil bağlarda

Tam onyed onsekiz çağlarda

İşte o yar benim yarım.

diye başlayan dizeler bu kuşun halk hafızasındaki yerini vurgular. Keklik, kırsal yaşamla özdeşleşmiş, sesiyle doğaya ruh katmıştır. Avcılığı ise hem bir gelenek hem de tartışma konusudur.

Keklikler Kenelerle Mücadelede Ne Kadar Etkili?

Son yıllarda Türkiye’de artan kene vakalarıyla birlikte doğal kene kontrolünde etkili canlılar tekrar gündeme gelmiştir. Kınalı keklik, kene yiyen kuşlar arasında yer almakla birlikte bu rolü sanıldığı kadar belirgin değildir. Yere yakın yaşam tarzı ve böcek temelli beslenme alışkanlığı nedeniyle kenelerle

karşılaşma ihtimali vardır. Özellikle ilkbahar aylarında yavrularını büyütürken protein ihtiyacının arttığı dönemde keneler besin zincirine dâhil olabilir. Ancak uzmanlara göre kınalı kekliklerin kene popülasyonunu kontrol etme etkisi sanıldığı kadar çok değildir. Kenelerin yaşam alanları ve davranışları doğrudan yer üstü otçullarla temas gerektirir. Keklikler her ne kadar keneye beslenebilecek canlılar arasında sayılsa da sistematik ve yoğun bir kene kontrolü sağlamaz. Dolayısıyla kekliğin bu konuda tek başına yeterli olamayacağı ve sosyal medyada akım haline gelen içeriklerin abartıdan ibaret olduğu açıktır.

Kaynaklar

1. Türkiye Doğa Derneği Yayınları
2. Avifauna Türkiye: Keklikler Hakkında Alan Gözlemleri
3. Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Raporları
4. "Keneler ve Doğal Denge: Türkiye Örneği" – Orman ve Su İşleri Bakanlığı

“Kınalı keklikler, ılıman ve yarı kurak bölgelerde 300 ile 2000 metre rakım arasında yaşar. Yerleşim yerlerinden uzak, insan etkisinin görece az olduğu bölgeleri tercih eder. Sürüler halinde dolaşmayı sever. Yerel halk arasında avlanması yaygındır. Bu sebepten son yıllarda nesli bazı bölgelerde tehlike altına girmiştir.

Beste ÖNLER

Öğretmen

Kavak Çocuk ve Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

DENEME

Hasat Mevsimi: Eylül

Bir günü bir güne benzemeyen, tüm evrenin aynı andaki akışı... Gerçekte zaman evrenle aynı ritimde mi ilerler? Mevsimler zamanı farklı algılamamızı mı sağlar? Eylülde hasat... Düşen her yaprak insanın yaşamından bir şeyler alıp götürür. Doğanın biraz daha yalnızlaşmasına neden olur, göçmen kuşlar da yalnız bırakır insanı. Yaşamın sonu gibi bir hüznün kaplar yüreği.

Hazan mevsimi olarak zihnimize yer edinmiş güz mevsiminin başlangıcıdır eylül. Serin ve kapalı havasıyla yaprakların ağaçlardan birer birer sessizce süzüldüğü zamanlarda, insanın yaşamı gözleri önünde film şeridi gibi geçer. Ruhu hisli kişiliklerin en sevdiği aydır belki de. Yağmura yakalanıp rüzgâra dokununca, çamura bulanınca insan, hazan ayı hüznün ayına dönüşür. Bu nedenle zamanın akışkanlığı daha

hissedilir hâle gelir güz mevsimine girerken. Genellikle insan hazan mevsimine girerken biten yazı, geçen koca bir yılı tahlil eder. Hüzün ayında gönül sorgulamalarıyla daha da yüzeye çıkar bu halet-i ruhiye. Bazen akıştan bihaber, bilinç düzeyine erişilmemiş gelişigüzel yaşamlar vardır. Her şeyin günün sonunda tükeneyeceğini bilen insan bile bile nasıl zamansız bir hayatı olduğuna inandırır kendini? “Daha zamanı var.” derken emin olmadığı bir vakti sağlama bağlar. O kadar ki kendinden emin aldığı ürüne vade verir. Düşünmeden yaşayışımızın da bir sonucunu gözler önüne sermiş olur böylelikle.

Hakikatte zaman, insan yaşayışında anlam kazananla inancının içindeki vaktin arasındaki fark anlamlandırıldığında ortaya çıkar. İnsanın tanımladığı zaman uzun vade ve hesap gerektirir. Bir de inancımızda

var olan duaların ya da olacakların oluş hızı. Mutlak bunların aynı olduğunu düşünmek, zaman tahlilinde evrenle olan ritmi tanımlamada eksik kalındığını gösterir.

Eylül, hasat mevsimi...

Her insanda farklı anlamları vardır. Kimi hiç geçmesin ister kimi bir an önce geçip gitmesini. Tuhaf olan mevsimlerin akışında insanın zamanı durdurma isteğidir. Bir fotoğraf sahnesiyle yaparız bazen bunu. Bazen de zihnimizde duran “an” ile. İnsan neden zamanı durdurmak ister? Yetişemediği ya da yetişmediği durumların pişmanlığı mı sarmıştır gönlünü? Oysaki yağın yağmuru durduramaz insan. Tıpkı geçen zamanı durduramadığı gibi. İşte bu yüzden zihinlerdeki ayrılmaz iki parça: Eylül ve zaman.

Tüm bu düşüncelerin önümüze serildiği güz mevsimi...

23 AĞUSTOS - 13 EYLÜL

SAKARYA

MEYDAN MUHAREBESİ

Türk'ün Büyük Zaferi

► 10-24 TEMMUZ 1921

Türk Ordusu Eskişehir Muhaberesi sonrasında Sakarya Nehri'nin doğusuna çekildi.

► 5 AĞUSTOS 1921

Mustafa Kemal Başkomutan olarak görevlendirildi.

► 23 AĞUSTOS 1921

Yunan kuvvetleri, ağırlık merkezi Sakarya mevzisinin güney kanadı olmak üzere taarruza geçti. Mustafa Kemal "Hattı müdafaa yoktur. Sathı müdafaa vardır. O sathı bütün vatandır." emrini yayımladı. Düşman, Türk kuvvetlerini 23-30 Ağustos'taki yoğun saldırılarına rağmen kuşatamadı.

► 13 EYLÜL 1921

22 gün süren Sakarya Meydan Muharebesi Türk'ün zaferiyle sonuçlandı.

DEĞER

DEGER

26 Eylül
**Türk Dil
Bayramı**

Kutlu Olsun

